

Ohjeet

**Suuntaviivat 5/2021 3 artiklan soveltamisen ja yleisen
tietosuoja-asetuksen V luvun mukaisten kansainvälisiä
siirtoja koskevien säännösten vuorovaikutuksesta**

Versio 2.0

Hyväksytty 14. helmikuuta 2023

Translations proofread by EDPB Members.
This language version has not yet been proofread.

Versiohistoria

Versio 2.0	14.2.2023	Suuntaviivojen hyväksyminen julkisen kuulemisen jälkeen
Versio 1.0	18.11.2021	Suuntaviivojen hyväksyminen julkista kuulemista varten

TIIVISTELMÄ

Yleisessä tietosuoja-asetuksessa ei anneta oikeudellista määritelmää käsitteelle ”henkilötietojen siirto kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle”. Sen vuoksi Euroopan tietosuojaneuvosto antaa nämä suuntaviivat selventääkseen tilanteita, joihin sen mielestä olisi sovellettava yleisen tietosuoja-asetuksen V luvun vaatimuksia. Tätä varten tietosuojaneuvosto on määrittänyt kolme kumulatiivista kriteeriä, joiden perusteella käsittelytoimi voidaan luokitella siirroksi:

- 1) Rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän (viejä) suorittamaan käsittelyyn sovelletaan yleistä tietosuoja-asetusta.
- 2) Viejä luovuttaa käsittelyn kohteena olevat henkilötiedot siirtämällä tai asettamalla ne muulla tavoin toisen rekisterinpitäjän, yhteisrekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän (tuoja) saataville.
- 3) Tuoja sijaitsee kolmannessa maassa (riippumatta siitä, sovelletaanko käsittelyyn yleistä tietosuoja-asetusta 3 artiklan mukaisesti), tai se on kansainvälinen järjestö.

Jos nämä tietosuojaneuvoston määrittämät kolme kriteeriä täyttyvät, on kyseessä siirto, jolloin yleisen tietosuoja-asetuksen V lukua sovelletaan. Tämä tarkoittaa, että siirto voi tapahtua vain tietyin edellytyksin, kuten tietosuojan riittävyttä koskevan Euroopan komission päätöksen perusteella (45 artikla) tai asianmukaisia suojatoimia käyttäen (46 artikla). V luvun säännöksillä pyritään varmistamaan henkilötietojen suoja myös sen jälkeen, kun tiedot on siirretty kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle.

Sitä vastoin jos nämä kolme kriteeriä eivät täyty, kyseessä ei ole siirto eikä yleisen tietosuoja-asetuksen V lukua sovelleta. Tässä yhteydessä on tärkeää muistaa, että rekisterinpitäjän on kuitenkin noudatettava yleisen tietosuoja-asetuksen muita säännöksiä. Lisäksi se on kaikilta osin vastuussa käsittelytoimistaan riippumatta siitä, missä ne suoritetaan. Vaikka tiettyä tiedonsiirtoa ei pidettäisikään V luvun mukaisena siirtona, tällaiseen käsittelyyn voi silti liittyä lisääntyneitä riskejä, koska se tapahtuu EU:n ulkopuolella – esimerkiksi kansalliset lait voivat olla ristiriidassa unionin lainsäädännön kanssa, tai kolmannen maan viranomaisilla voi olla suhteettoman laaja pääsy henkilötietoihin. Nämä riskit on otettava huomioon, kun toteutetaan muun muassa 5 artiklan (”Henkilötietojen käsittelyä koskevat periaatteet”), 24 artiklan (”Rekisterinpitäjän vastuu”) ja 32 artiklan (”Käsittelyn turvallisuus”) mukaisia toimenpiteitä, jotta käsittely olisi yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesti laillista.

Nämä suuntaviivat sisältävät useita esimerkkejä kolmansiin maihin suuntautuvista tietovirroista, joita on havainnollistettu myös liitteessä käytännön soveltamista varten.

Sisällys

Tiivistelmä	3
1 Johdanto	5
2 Kriteerit käsittelytoimen luokitteluksi henkilötietojen siirroksi kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle	6
2.1 Rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän (viejä) suorittamaan käsittelyyn sovelletaan yleistä tietosuojaa-asetusta	7
2.2 Viejä luovuttaa käsittelyn kohteena olevat henkilötiedot siirtämällä tai asettamalla ne muulla tavoin toisen rekisterinpitäjän, yhteisrekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän (tuoja) saataville.....	8
2.3 Tuoja sijaitsee kolmannessa maassa (riippumatta siitä, sovelletaanko käsittelyyn yleistä tietosuojaa-asetusta 3 artiklan mukaisesti), tai se on kansainvälinen järjestö	12
3 Henkilötietojen siirron seuraukset	14
4 Suojatoimet, jotka on toteutettava, kun henkilötietoja käsitellään ETA:n ulkopuolella mutta henkilötietoja ei siirretä	16
Liite: Esimerkkejä 1–12 havainnollistavat kaaviot.....	18
.....	18

Euroopan tietosuojaneuvosto, joka

ottaa huomioon luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta 27 päivänä huhtikuuta 2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) 70 artiklan 1 kohdan e alakohdan,

ottaa huomioon ETA-sopimuksen ja erityisesti sen liitteen XI ja pöytäkirjan 37, sellaisina kuin ne ovat muutettuina 6 päivänä heinäkuuta 2018 annetulla ETA:n sekakomitean päätöksellä N:o 154/2018¹,

ottaa huomioon työjärjestyksensä 12 ja 22 artiklan,

ON ANTANUT SEURAAVAT SUUNTAVIIVAT:

1 JOHDANTO

1. Yleisen tietosuoja-asetuksen 44 artiklan² mukaan asetuksen V luvussa säädettyjä edellytyksiä sovelletaan kaikkiin sellaisten henkilötietojen siirtoihin, joita ”käsitellään tai joita on tarkoitus käsitellä kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle siirtämisen jälkeen”³. V luvun yleisenä tavoitteena on varmistaa, että yleisessä tietosuoja-asetuksessa taattua suojan tasoa ei vaaranneta, kun henkilötietoja siirretään ”kolmansiiin maihin tai kansainvälisille järjestöille”⁴.
2. Tämän vuoksi V luvun säännöksillä pyritään varmistamaan henkilötietojen suoja myös sen jälkeen, kun tiedot on siirretty kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle. Kun henkilötietoja käsitellään EU:ssa, niitä suojataan paitsi yleisen tietosuoja-asetuksen säännöillä myös muilla EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla sovellettavilla säännöillä, joiden on oltava yleisen tietosuoja-asetuksen (myös siihen sisältyvien mahdollisten poikkeusten) ja viime kädessä EU:n perusoikeuskirjan mukaisia. Kun henkilötietoja siirretään tai asetetaan saataville EU:n alueen ulkopuolisille yhteisöille tai kansainvälisille järjestöille, yksilöiden oikeuksien ja vapauksien suojan taso ei todennäköisesti olennaisilta osiltaan vastaa unionin yleisen oikeudellisen kehyksen tarjoamaa suojan tasoa.
3. Suojan jatkuminen voidaan varmistaa eri tavoin, kuten sellaisen kolmannen maan tai kansainvälisen järjestön oikeudellisella kehyksellä, joka hyötyy Euroopan komission tekemästä tietosuojan riittävyttä koskevasta päätöksestä (45 artikla), tai tietojen viejän ja tuojan välisellä välineellä, jossa määrätään

¹ Viittauksilla ”EU:hun” ja ”jäsenvaltioihin” tarkoitetaan tässä asiakirjassa ETA:a ja ETA:n jäsenvaltioita.

² ”Sellaisten henkilötietojen siirto, joita käsitellään tai joita on tarkoitus käsitellä kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle siirtämisen jälkeen, toteutetaan vain jos rekisterinpitäjä ja henkilötietojen käsitelijä noudattavat tässä luvussa vahvistettuja edellytyksiä ja ellei tämän asetuksen muista säännöksistä muuta johdu; tämä koskee myös henkilötietojen siirtämistä edelleen kyseisestä kolmannelle maalle tai kansainväliselle järjestölle toiseen kolmanteen maahan tai toiselle kansainväliselle järjestölle.”

³ ”Kansainvälisellä järjestöllä” tarkoitetaan järjestöä ja sen alaisia elimiä, joihin sovelletaan kansainvälistä julkisoikeutta, tai muuta elintä, joka on perustettu kahden tai useamman maan välisellä sopimuksella tai tällaisen sopimuksen perusteella.

⁴ Johdanto-osan 101 kappaleen lisäksi tätä korostetaan erityisesti 44 artiklan toisessa virkkeessä, jossa todetaan seuraavaa: ”Kaikkia tämän luvun säännöksiä on sovellettava, jotta varmistetaan, että tällä asetuksella taattua luonnollisten henkilöiden henkilötietojen suojan tasoa ei vaaranneta.”

asianmukaisista suojatoimista (46 artikla).⁵ Kun siirrossa käytetään jotakin yleisen tietosuoja-asetuksen 46 artiklassa lueteltua tiedonsiirtovälinettä, on arvioitava, takaako se siirrettäville tiedoille sellaisen suojan tason, joka vastaa olennaisilta osin EU:ssa taattua tasoa, vai onko toteutettava lisätoimenpiteitä⁶.

4. Jos rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä siirtää tietoja kolmannen maan tuojalle, jonka suorittama käsittely kuuluu yleisen tietosuoja-asetuksen 3 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan, tuojaan sovellettava oikeudellinen kehys voi vaarantaa yleisen tietosuoja-asetuksen tarjoaman suojan. Näin voi olla esimerkiksi silloin, kun kolmannen maan säännöt, jotka koskevat viranomaisien pääsyä henkilötietoihin, ylittävät sen, mikä on demokraattisessa yhteiskunnassa välttämätöntä ja oikeasuhteista (jotta voidaan taata unionin tai jäsenvaltioiden lainsäädännössä tunnustetut tärkeät tavoitteet, kuten yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 1 kohdassa luetellut tavoitteet). V luvun säännöksillä kompensoidaan tätä riskiä ja täydennetään 3 artiklassa määriteltyä yleisen tietosuoja-asetuksen alueellista soveltamisalaa.
5. Seuraavissa jaksoissa pyritään selvittämään yleisen tietosuoja-asetuksen 3 artiklan ja kansainvälisiä siirtoja koskevan V luvun säännösten välistä vuorovaikutusta. Tavoitteena on auttaa rekisterinpitäjiä ja henkilötietojen käsittelijöitä määrittämään, onko käsittelytoimessa kyse siirrosta kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle ja onko niiden sen vuoksi noudatettava yleisen tietosuoja-asetuksen V luvun säännöksiä. Tämä selvittäminen auttaa myös varmistamaan, että valvontaviranomaiset tulkitsevat ja soveltavat yleistä tietosuoja-asetusta johdonmukaisesti.
6. Kuten 4 jaksossa tarkemmin selitetään, on kuitenkin tärkeää pitää mielessä, että vaikka tietty 3 artiklan soveltamisalaan kuuluva tietovirta ei välttämättä aina ole V luvun mukainen siirto, tietojen käsittelyyn EU:n ulkopuolella voi silti liittyä lisääntyneitä riskejä, joiden varalta on harkittava suojatoimia. Riippumatta siitä, tapahtuuko käsittely EU:ssa vai ei, rekisterinpitäjien ja henkilötietojen käsittelijöiden, joiden suorittamaan käsittelyyn sovelletaan yleistä tietosuoja-asetusta, on aina noudatettava kaikkia yleisen tietosuoja-asetuksen asiaankuuluvia säännöksiä, kuten 32 artiklan veloitetta toteuttaa teknisiä ja organisatorisia toimenpiteitä, joissa otetaan huomioon muun muassa käsittelyyn liittyvät riskit.

2 KRITEERIT KÄSITTELYTOIMEN LUOKITTELEMISEKSI HENKILÖTIETOJEN SIIRROKSI KOLMANTEEN MAAHAN TAI KANSAINVÄLISELLE JÄRJESTÖLLE

7. Yleisessä tietosuoja-asetuksessa ei anneta oikeudellista määritelmää käsitteelle ”henkilötietojen siirto kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle”⁷, ja asiaa koskevaa oikeuskäytäntöä on vain

⁵ Jos käytetyllä tiedonsiirtovälineellä ei voida varmistaa suojan jatkumista, esimerkiksi jos 45 artiklan mukainen tietosuojan riittävyttä koskeva päätös kumotaan, 46 artiklan 2 kohdan alakohtaan mukainen sertiointimekanismi ei ole enää voimassa tai hyväksytyt lisätoimenpiteet eivät ole tai eivät enää ole tehokkaita, on ryhdyttävä toimiin, jotta voidaan välttää suojan tason vaarantuminen ja varmistaa käsittelyn lainmukaisuus. Tämä voidaan tehdä esimerkiksi ottamalla käyttöön toinen tiedonsiirtoväline ja/tai toteuttamalla tehokkaita lisätoimenpiteitä.

⁶ Ks. tietosuojaneuvoston suositukset 1/2020 toimenpiteistä, joilla täydennetään tiedonsiirtovälineitä EU:ssa henkilötiedoille taatun suojan tason noudattamiseksi, tietosuojaneuvoston suositukset 2/2020 tiedustelua koskevista eurooppalaisista olennaisista takeista ja Euroopan unionin tuomioistuimen tuomio 16.7.2020, Facebook Ireland ja Schrems, C-311/18, ECLI:EU:C:2020:559.

⁷ Yleisen tietosuoja-asetuksen 44 artiklan ensimmäinen virke.

vähän⁸. Määritelmän puuttuminen aiheuttaa oikeudellista epävarmuutta V luvusta johtuvien velvoitteiden täsmällisestä soveltamisalasta sekä 3 artiklan ja V luvun välisestä vuorovaikutuksesta. Siksi on tärkeää selventää tätä käsitettä.

8. Yleisen tietosuoja-asetuksen 70 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan tietosuojaneuvoston tehtävänä on antaa komissiolle neuvoja kaikista henkilötietojen suojaan unionissa liittyvistä kysymyksistä, myös niistä asetuksen näkökohdista, joiden se katsoo vaativan lisäselvennyksiä. Tietosuojaneuvosto kehottaa komissiota kiinnittämään erityistä huomiota tähän asiaan 97 artiklan mukaisen yleisen tietosuoja-asetuksen arviointia ja uudelleentarkastelua koskevan kertomuksen yhteydessä.
9. Lisäksi yleisen tietosuoja-asetuksen 70 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tietosuojaneuvostolle annetaan tehtäväksi antaa ohjeita, suosituksia ja parhaita käytäntöjä, joiden tarkoituksena on tukea yleisen tietosuoja-asetuksen johdonmukaista soveltamista. Tämän tehtävän mukaisesti tietosuojaneuvosto antaa nämä suuntaviivat selventääkseen tilanteita, joihin sen mielestä yleisen tietosuoja-asetuksen V luvun vaatimuksia olisi sovellettava. Tätä varten tietosuojaneuvosto on määrittänyt seuraavat kolme kumulatiivista kriteeriä, joiden perusteella käsittelytoimi voidaan luokitella siirroksi:
 - 1) Rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän (viejä) suorittamaan käsittelyyn sovelletaan yleistä tietosuoja-asetusta.
 - 2) Viejä luovuttaa käsittelyn kohteena olevat henkilötiedot siirtämällä tai asettamalla ne muulla tavoin toisen rekisterinpitäjän, yhteisrekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän (tuoja) saataville.
 - 3) Tuoja sijaitsee kolmannessa maassa (riippumatta siitä, sovelletaanko käsittelyyn yleistä tietosuoja-asetusta 3 artiklan mukaisesti), tai se on kansainvälinen järjestö.
10. Tässä yhteydessä on tärkeää muistaa, että 3 artiklan mukaan sitä, sovelletaanko yleistä tietosuoja-asetusta vai ei, on aina arvioitava suhteessa kyseessä olevaan käsittelytoimeen eikä tiettyyn yhteisöön (kuten yritykseen).⁹
11. Tietosuojaneuvosto muistuttaa myös, että yleisen tietosuoja-asetuksen soveltaminen ei vaikuta kansainvälisen oikeuden säännöksiin, kuten niihin, joilla säännellään muiden kuin EU:n diplomaatti- ja konsuliedustustojen sekä kansainvälisten järjestöjen erioikeuksia ja vapauksia (riippumatta siitä, missä ne sijaitsevat).¹⁰

2.1 Rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän (viejä) suorittamaan käsittelyyn sovelletaan yleistä tietosuoja-asetusta

12. Ensimmäinen kriteeri edellyttää, että kyseessä oleva käsittely täyttää yleisen tietosuoja-asetuksen 3 artiklan vaatimukset eli että rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän suorittamaan käsittelyyn

⁸ Ks. esimerkiksi unionin tuomioistuimen tuomio 6.11.2003, Lindqvist, C-01/01, ECLI:EU:C:2003:596, jonka mukaan siirto on käsittelytoimi, eikä aiemman direktiivin 95/46 mukaista siirtoa kolmanteen maahan tapahdu silloin, kun tiedot julkaistaan EU:hun sijoittautuneen hosting- eli säilytyspalvelujen tarjoajan ylläpitämällä verkkosivustolla.

⁹ Ks. tietosuojaneuvoston ohjeet 3/2018 yleisen tietosuoja-asetuksen alueellisesta soveltamisalasta (3 artikla), s. 5 ja jaksot 1–3.

¹⁰ Ks. edellinen alaviite, s. 25.

sovelletaan yleistä tietosuojasetusta. Tätä on käsitelty tarkemmin tietosuojaneuvoston ohjeissa 3/2018 yleisen tietosuojasetuksen alueellisesta soveltamisalasta (3 artikla).

13. On kuitenkin syytä korostaa, että EU:n ulkopuolisiin rekisterinpitäjiin ja henkilötietojen käsittelijöihin voidaan tiettyjen käsittelytoimien osalta soveltaa yleistä tietosuojasetusta 3 artiklan 2 kohdan nojalla. Tällöin niiden on noudatettava V lukua, kun ne siirtävät henkilötietoja samassa tai toisessa kolmannessa maassa sijaitsevalle rekisterinpitäjälle tai henkilötietojen käsittelijälle taikka kansainväliselle järjestölle. Näin on siksi, että yleisen tietosuojasetuksen velvoitteet ovat samanlaiset sekä EU:hun sijoittautuneille rekisterinpitäjille ja henkilötietojen käsittelijöille että sellaisille EU:n ulkopuolisille rekisterinpitäjille ja henkilötietojen käsittelijöille, joiden suorittama käsittely kuuluu 3 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan.
14. Lisäksi yleistä tietosuojasetusta ja sen V lukua sovelletaan EU:n ulkopuolella sijaitsevista EU:n jäsenvaltioiden suurlähetystöissä ja konsulaateissa suoritettavaan henkilötietojen käsittelyyn, koska tällainen käsittely kuuluu yleisen tietosuojasetuksen soveltamisalaan 3 artiklan 3 kohdan nojalla.¹¹

2.2 Viejä luovuttaa käsittelyn kohteena olevat henkilötiedot siirtämällä tai asettamalla ne muulla tavoin toisen rekisterinpitäjän, yhteisrekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän (tuoja) saataville

15. Toinen kriteeri edellyttää, että viejä luovuttaa tiedot siirtämällä tai asettamalla ne muulla tavoin toisen rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän saataville. Rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän käsitteitä on selvennetty tietosuojaneuvoston suuntaviivoissa 7/2020. On hyvä pitää mielessä, että rekisterinpitäjän, yhteisrekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän käsitteet ovat *toiminnallisia* käsitteitä, koska niiden tarkoituksena on jakaa vastuut osapuolten todellisten tehtävien mukaan, sekä myös *itsenäisiä* käsitteitä siinä mielessä, että niitä olisi tulkittava pääasiassa EU:n tietosuojaoikeuden mukaisesti. Siksi kyseessä olevaa käsittelyä ja siihen osallistuvien toimijoiden rooleja on analysoitava tapauskohtaisesti.¹²
16. Esimerkkeinä siitä, miten henkilötiedot voidaan "asettaa saataville", voidaan mainita tilin luominen, käyttöoikeuden myöntäminen olemassa olevalle tilille, etäkäyttöä koskevan pyynnön hyväksyminen, kiintolevyn liittäminen tai salasanan antaminen tiedostoon. On kuitenkin muistettava, että myös kolmannelle maasta käsin tapahtuva henkilötietojen etäkäyttö (vaikka se tarkoittaisikin vain henkilötietojen tarkastelua näytöltä esimerkiksi tuki- tai vianmääritystilanteissa tai hallinnollisissa tarkoituksissa) ja/tai henkilötietojen tallentaminen ETA:n ulkopuolella sijaitsevaan pilvipalveluun katsotaan siirroksi, jos edellä 9 kohdassa esitetyt kolme kriteeriä täyttyvät.¹³
17. Sitä vastoin V lukua ei sovelleta "sisäiseen käsittelyyn" eli silloin, kun henkilötietoja ei luovuteta siirtämällä tai asettamalla ne muulla tavoin toisen rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän saataville, mukaan lukien tapaukset, joissa tällainen käsittely tapahtuu EU:n ulkopuolella.¹⁴ Tällöin rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä on edelleen vastuussa käsittelystä, myös sen varmistamisesta, että kaikkia suoraan sovellettavan yleisen tietosuojasetuksen säännöksiä ja

¹¹ Ks. edellinen alaviite, s. 24.

¹² Ks. tietosuojaneuvoston suuntaviivat 7/2020 rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän käsitteistä yleisessä tietosuojasetuksessa, s. 10.

¹³ Ks. suositukset 1/2020 toimenpiteistä, joilla täydennetään tiedonsiirtovälineitä EU:ssa henkilötiedoille taatun suojan tason noudattamiseksi, s. 11, 13 kohta ja alaviite 28.

¹⁴ Tämä näkyy myös yleisen tietosuojasetuksen 46 artiklan lähestymistavassa, jossa viitataan rekisterinpitäjänä tai henkilötietojen käsittelijöinä toimivien eri yhteisöjen välisiin sopimuksiin ja kahdenvälisiin tiedonsiirtovälineisiin.

suoja-toimia noudatetaan (ks. myös jäljempänä oleva jakso 4). Esimerkiksi ETA:n valvontaviranomaiset voivat valvoa, että nämä yhteisöt noudattavat yleistä tietosuojaa-asetusta, ja rekisteröidyt voivat saada korvausta, jos heidän oikeuksiaan loukataan.

18. Toisen kriteerin ei myöskään voida katsoa täyttyvän, jos rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä ei lähetä tietoja toiselle rekisterinpitäjälle tai henkilötietojen käsittelijälle tai aseta tietoja niiden saataville (eli kun viejää ei ole). Näin on esimerkiksi silloin, kun rekisteröity¹⁵ luovuttaa henkilötietoja suoraan vastaanottajalle.

Esimerkki1: Kolmannen maan rekisterinpitäjä kerää tietoja suoraan EU:ssa sijaitsevalta rekisteröidyltä (yleisen tietosuojaa-asetuksen 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti).

Italialainen Maria ostaa mekon verkkokaupasta ja tilaa toimituksen Roomassa sijaitsevaan kotiinsa. Tätä varten hän syöttää tilauslomakkeeseen nimensä, sukunimensä ja postiosoitteensa. Verkkosivustoa ylläpitää kolmannen maan yritys, jolla ei ole toimipaikkaa EU:ssa mutta joka tarjoaa tuotteitaan erityisesti EU:n markkinoille. Rekisteröity (Maria) siis luovuttaa henkilötietojaan kolmannen maan yritykselle. Kyseessä ei ole henkilötietojen siirto, koska tietoja ei siirrä viejä (rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä) vaan rekisterinpitäjä kerää tiedot suoraan rekisteröidyltä yleisen tietosuojaa-asetuksen 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Näin ollen V lukua ei sovelleta tähän tapaukseen. Kolmannen maan yrityksen on kuitenkin muutoin noudatettava yleistä tietosuojaa-asetusta, koska sen käsittelytoimiin sovelletaan 3 artiklan 2 kohtaa.¹⁶

Esimerkki2: Kolmannen maan rekisterinpitäjä kerää tietoja suoraan EU:ssa sijaitsevalta rekisteröidyltä (yleisen tietosuojaa-asetuksen 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti) ja käyttää joihinkin käsittelytoimiin EU:n ulkopuolista henkilötietojen käsittelijää.

Italialainen Maria ostaa mekon verkkokaupasta ja tilaa toimituksen Roomassa sijaitsevaan kotiinsa. Tätä varten hän syöttää tilauslomakkeeseen nimensä, sukunimensä ja postiosoitteensa. Verkkosivustoa ylläpitää kolmannen maan yritys, jolla ei ole toimipaikkaa EU:ssa mutta joka tarjoaa tuotteitaan erityisesti EU:n markkinoille. Kyseinen yritys on palkannut ETA:n ulkopuolisen henkilötietojen käsittelijän käsittelemään verkkosivuston kautta vastaanotettuja tilauksia. Rekisteröity (Maria) siis luovuttaa henkilötietojaan kolmannen maan yritykselle. Kyseessä ei ole henkilötietojen siirto, koska rekisterinpitäjä kerää tiedot suoraan rekisteröidyltä yleisen tietosuojaa-asetuksen 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Rekisterinpitäjän on kuitenkin muutoin noudatettava yleistä tietosuojaa-asetusta näiden henkilötietojen käsittelyssä. Jos kolmannen maan yritys luovuttaa tietoja

¹⁵ Rekisteröityä ei voida pitää rekisterinpitäjänä tai henkilötietojen käsittelijänä. Tämä johtuu yleisen tietosuojaa-asetuksen 4 artiklan 10 kohdasta, jossa tehdään ero rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän sekä rekisteröidyn välillä. Näin ollen rekisteröityä, joka luovuttaa omia henkilötietojaan, ei voida pitää viejänä. Tämä ei kuitenkaan vaikuta siihen, että myös luonnollinen henkilö (kuten itsenäinen ammatinharjoittaja) voi olla yleisen tietosuojaa-asetuksen 4 artiklan 7 kohdan mukainen rekisterinpitäjä tai 8 kohdan mukainen henkilötietojen käsittelijä. Edellä mainittu ei kuitenkaan rajoita sitä suojaa, jota rekisterinpitäjänä tai henkilötietojen käsittelijänä toimiva luonnollinen henkilö nauttii, kun on kyse hänen omista henkilötiedoistaan. Lisäksi on tärkeää muistaa, että jos henkilötietojen käsittelyn suorittaa luonnollinen henkilö ”yksinomaan henkilökohtaisessa tai kotitaloutta koskevassa toiminnassa”, tällainen käsittely ei 2 artiklan 2 kohdan c alakohdan nojalla kuulu yleisen tietosuojaa-asetuksen aineelliseen soveltamisalaan. Lopuksi on huomattava, että evästeiden kautta luovutettuja henkilötietoja ei pidetä rekisteröidyn suoraan luovuttamina tietoina, vaan rekisteröidyn käyttämän verkkosivuston ylläpitäjän toimittamina tietoina.

¹⁶ Ks. tältä osin yleisen tietosuojaa-asetuksen johdanto-osan 23 kappale, jossa esitetään seikat, jotka on arvioitava määritettäessä, täyttykö yleisen tietosuojaa-asetuksen 3 artiklan 2 kohdan a alakohdan kohdistamisperuste.

ETA:n ulkopuoliselle henkilötietojen käsittelijälle, luovutus katsotaan siirroksi, ja rekisterinpitäjän on noudatettava 28 artiklan ja V luvun velvoitteita sen varmistamiseksi, että yleisen tietosuoja-asetuksen tarjoaman suojan taso ei vaarannu, kun ETA:n ulkopuolinen henkilötietojen käsittelijä käsittelee tietoja sen puolesta.¹⁷

Esimerkki 3: Kolmannen maan rekisterinpitäjä vastaanottaa tietoja suoraan EU:ssa sijaitsevalta rekisteröidyltä (mutta muulla tavoin kuin yleisen tietosuoja-asetuksen 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti) ja käyttää joihinkin käsittelytoimiin EU:n ulkopuolista henkilötietojen käsittelijää.

Italialainen Maria päättää varata huoneen New Yorkissa sijaitsevasta hotellista ja täyttää hotellin verkkosivustolla olevan lomakkeen. Henkilötiedot kerää suoraan hotelli, joka ei tarjoa palvelujaan erityisesti ETA:ssa sijaitseville henkilöille eikä myöskään seuraa näiden käyttäytymistä. Tässä tapauksessa kyseessä ei ole siirto, koska rekisteröity luovuttaa tiedot suoraan ja rekisterinpitäjä kerää ne suoraan. Koska hotelli ei tarjoa palvelujaan erityisesti ETA:ssa sijaitseville henkilöille eikä seuraa näiden käyttäytymistä, yleistä tietosuoja-asetusta ei sovelleta myöskään niihin käsittelytoimiin, joita ETA:n ulkopuolinen henkilötietojen käsittelijä suorittaa hotellin puolesta.

Esimerkki 4: ETA:ssa sijaitseva alusta kerää henkilötiedot ja välittää ne kolmannen maan rekisterinpitäjälle.

Italialainen Maria varaa huoneen New Yorkissa sijaitsevasta hotellista ETA:ssa sijaitsevan matkatoimiston kautta. Kyseinen ETA:n matkatoimisto kerää rekisterinpitäjänä Marian henkilötiedot, joita tarvitaan huoneen varaamiseen, ja lähettää ne sitten hotellille, joka toimii erillisenä rekisterinpitäjänä. Kun ETA:n matkatoimisto toimittaa henkilötiedot kolmannen maan hotellille, on kyseessä henkilötietojen siirto, jolloin yleisen tietosuoja-asetuksen V lukua sovelletaan.

Esimerkki 5: EU:n rekisterinpitäjä lähettää tietoja kolmannen maan henkilötietojen käsittelijälle.

Itävaltaan sijoittautunut yritys X (rekisterinpitäjä) toimittaa työntekijöidensä tai asiakkaidensa henkilötietoja kolmannessa maassa sijaitsevalle yritykselle Z (henkilötietojen käsittelijä), joka käsittelee näitä tietoja X:n puolesta. Siten tässä esimerkissä rekisterinpitäjä, joka kyseisen käsittelyn osalta kuuluu yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan, toimittaa tietoja kolmannen maan henkilötietojen käsittelijälle. Näin ollen kyseessä on henkilötietojen siirto kolmanteen maahan, jolloin yleisen tietosuoja-asetuksen V lukua sovelletaan.

19. On myös tärkeää huomata, että yleisen tietosuoja-asetuksen 44 artiklassa säädetään selvästi, että siirron voi suorittaa rekisterinpitäjän lisäksi myös henkilötietojen käsittelijä. Tällöin on kyseessä siirto, jossa henkilötietojen käsittelijä (joko 3 artiklan 1 kohdan nojalla tai tiettyjen käsittelytoimien osalta 3 artiklan 2 kohdan nojalla, kuten edellä on selitetty) lähettää tietoja toiselle henkilötietojen käsittelijälle tai jopa kolmannen maan rekisterinpitäjälle rekisterinpitäjänsä antamien ohjeiden

¹⁷ Jos henkilötietojen käsittelijän suorittamat käsittelytoimet liittyvät rekisterinpitäjän kohdistamistoiimiin, henkilötietojen käsittelijään sovelletaan myös yleisen tietosuoja-asetuksen 3 artiklan 2 kohtaa (ks. tietosuojaneuvoston ohjeet 3/2018 yleisen tietosuoja-asetuksen alueellisesta soveltamisalasta (3 artikla), s. 25–27).

mukaisesti.¹⁸ Näissä tapauksissa henkilötietojen käsittelijä toimii tietojen viejänä rekisterinpitäjän puolesta, ja sen on varmistettava, että rekisterinpitäjän ohjeiden mukaisesti suoritettavassa siirrossa noudatetaan V luvun säännöksiä (esim. varmistetaan asianmukaisen tiedonsiirtovälineen käyttö). Lisäksi koska siirto on rekisterinpitäjän puolesta suoritettava käsittelytoimi, myös rekisterinpitäjä on vastuussa toimesta V luvun nojalla. Siksi sen on varmistettava, että henkilötietojen käsittelijä antaa riittävät takeet 28 artiklan mukaisesti.

Esimerkki 6: EU:ssa sijaitseva henkilötietojen käsittelijä lähettää tiedot takaisin kolmannen maan rekisterinpitäjälle.

Yritys XYZ (rekisterinpitäjä), jolla ei ole toimipaikkaa EU:ssa, lähettää työntekijöidensä ja asiakkaidensa (joista kaikki sijaitsevat EU:n ulkopuolella) henkilötietoja yritykselle ABC (henkilötietojen käsittelijä), joka käsittelee tietoja EU:ssa XYZ:n puolesta. Käsittelyn suoritettuaan ABC lähettää tiedot takaisin XYZ:lle. Koska ABC on sijoittautunut EU:hun, sen suorittama käsittely kuuluu yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisten henkilötietojen käsittelijöiden erityisvelvoitteiden piiriin 3 artiklan 1 kohdan nojalla. Koska XYZ on kolmannen maan rekisterinpitäjä, tietojen luovuttamista ABC:ltä XYZ:lle pidetään henkilötietojen siirtona, jolloin V lukua sovelletaan.

Esimerkki 7: EU:ssa sijaitseva henkilötietojen käsittelijä lähettää tietoja kolmannen maan alikäsittelijälle.

Saksaan sijoittautunut yritys A (rekisterinpitäjä) on palkannut ranskalaisen yrityksen B käsittelemään henkilötietoja sen puolesta. B haluaa delegoida osan A:n puolesta suorittamistaan käsittelytoimista yritykselle C, joka on kolmannessa maassa sijaitseva A:n alikäsittelijä. Tätä tarkoitusta varten A lähettää tiedot C:lle. Sekä A:n että B:n suorittama käsittely tapahtuu niiden EU:ssa sijaitsevista toimipaikoista, minkä vuoksi kyseisiin käsittelytoimiin sovelletaan yleistä tietosuoja-asetusta 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Sen sijaan C:n suorittama käsittely tapahtuu kolmannessa maassa. Näin ollen kun henkilötietojen käsittelijä B siirtää tietoja alikäsittelijälleen C, on kyseessä henkilötietojen siirto kolmanteen maahan, jolloin yleisen tietosuoja-asetuksen V lukua sovelletaan.

20. Kuten edellä 17 kohdassa mainittiin, toinen kriteeri merkitsee sitä, että käsitettä ”henkilötietojen siirto kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle” sovelletaan henkilötietojen luovuttamiseen ainoastaan silloin, kun kyseessä on kaksi eri (erillistä) osapuolta (joista kukin on rekisterinpitäjä, yhteisrekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä). Tällaista luovutusta pidetään siirtona vain, jos tiedot luovuttaa rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä (viejä) ja tiedot vastaanottaa toinen rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä (tuoja) tai ne asetetaan muulla tavoin tämän saataville.

Esimerkki 8: EU:ssa sijaitsevan rekisterinpitäjän työntekijä tekee työmatkan kolmanteen maahan.

Puolaan sijoittautuneen yrityksen A työntekijä George matkustaa kolmanteen maahan kokoukseen. Hän ottaa kannettavan tietokoneensa mukaansa. Ulkomaille ollessaan George käynnistää kannettavan ja käyttää etäyhteyden avulla yrityksen tietokannoissa olevia henkilötietoja viimeistelläkseen muistion. Kannettavan tietokoneen ottamista mukaan ja henkilötietojen etäkäyttöä kolmannesta maasta käsin ei voida pitää henkilötietojen siirtona, koska George ei ole toinen rekisterinpitäjä vaan A:n työntekijä.

¹⁸ Yleisen tietosuoja-asetuksen 28 artiklan 3 kohdan a alakohdassa viitataan rekisterinpitäjän antamiin dokumentoituihin ohjeisiin, jotka koskevat myös ”henkilötietojen siirtoa kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle”. Ks. myös moduuliin 3 sisältyvä 8.1 lauseke, joka on esitetty asetuksen (EU) 2016/679 mukaisesti henkilötietojen siirtämistä kolmansiin maihin koskevista vakiosopimuslausekkeista 4 päivänä kesäkuuta 2021 annetun komission täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2021/914 liitteessä.

ja siten erottamaton osa rekisterinpitäjää (A).¹⁹ Näin ollen siirto tapahtuu saman rekisterinpitäjän (A) sisällä. Henkilötietojen käsittelyn, mukaan lukien tietojen etäkäyttö ja Georgen suorittamat käsittelytoimet, suorittaa puolalainen yritys eli unioniin sijoittautunut rekisterinpitäjä, johon sovelletaan yleisen tietosuoja-asetuksen 3 artiklan 1 kohtaa. On kuitenkin huomattava, että jos George yrityksen A työntekijänä lähettäisi tietoja kolmannessa maassa sijaitsevalle toiselle rekisterinpitäjälle tai henkilötietojen käsittelijälle tai asettaisi tietoja tämän saataville, kyseinen tietovirta katsottaisiin V luvun piiriin kuuluvaksi siirroksi (siirto EU:n viejältä (A) kolmannen maan tuojalle).

21. On kuitenkin muistettava, että myös samaan yritysryhmään kuuluvat yhteisöt voivat olla erillisiä rekisterinpitäjiä tai henkilötietojen käsittelijöitä. Näin ollen, kun tietoja luovutetaan samaan yritysryhmään kuuluvien yhteisöjen välillä (yritysryhmän sisäinen luovutus), kyseessä voi olla henkilötietojen siirto.²⁰

Esimerkki 9: EU:ssa sijaitseva tytäryhtiö (rekisterinpitäjä) lähettää tietoja kolmannessa maassa sijaitsevalle emoyhtiölleen (henkilötietojen käsittelijä).

Irlantilainen yritys X, joka on kolmannessa maassa sijaitsevan emoyhtiön Y tytäryhtiö, lähettää työntekijöidensä henkilötietoja Y:lle, joka tallentaa tiedot keskitettyyn henkilöstötietokantaan kyseisessä kolmannessa maassa. Tässä esimerkissä yritys X siis käsittelee (ja luovuttaa) tietoja työnantajana ja siten myös rekisterinpitäjänä, kun taas emoyhtiö toimii henkilötietojen käsittelijänä. Koska yritys X kuuluu 3 artiklan 1 kohdan nojalla yleisen tietosuoja-asetuksen piiriin tämän käsittelyn osalta ja yritys Y sijaitsee kolmannessa maassa, tietojen luovutus katsotaan yleisen tietosuoja-asetuksen V luvussa tarkoitetuksi siirroksi kolmanteen maahan.

2.3 Tuoja sijaitsee kolmannessa maassa (riippumatta siitä, sovelletaanko käsittelyyn yleistä tietosuoja-asetusta 3 artiklan mukaisesti), tai se on kansainvälinen järjestö

22. Kolmannessa kriteerissä edellytetään, että tuoja sijaitsee maantieteellisesti kolmannessa maassa, riippumatta siitä, kuuluuko kyseinen käsittely yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan vai ei, tai että tuoja on kansainvälinen järjestö.
23. Tietosuojaneuvosto korostaa, että tämän kriteerin tarkoituksena on varmistaa, että yleisellä tietosuoja-asetuksella taattua luonnollisten henkilöiden suojan tasoa ei vaaranneta, kun henkilötietoja käsitellään ETA:n oikeudellisen kehysten ulkopuolella (ks. tältä osin yleisen tietosuoja-asetuksen 44 artiklan viimeinen virke ja johdanto-osan 101 kappale). Suojan taso voi vaarantua joko siksi, että yleistä tietosuoja-asetusta ei sovelleta tuojan suorittamaan käsittelyyn, tai, vaikka sovellettaisiinkin²¹, siksi, että käsittelyn suorittaa ETA:n ulkopuolinen tuoja, minkä vuoksi käsittelyyn voidaan soveltaa erilaista (unionin lainsäädännön kanssa ristiriitaista) oikeudellista kehystä – esimerkiksi viranomaisilla voi olla suhteettoman laaja pääsy henkilötietoihin. Tässä yhteydessä merkityksellisiä seikkoja ovat

¹⁹ Ks. tietosuojaneuvoston suuntaviivat 7/2020 rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän käsitteistä yleisessä tietosuoja-asetuksessa, 78 kohta.

²⁰ Yritysryhmän sisäisen tietojenkäsittelyn osalta on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, voiko yritys toimia rekisterinpitäjänä tai henkilötietojen käsittelijänä esimerkiksi käsitellessään tietoja emoyhtiön puolesta; ks. tietosuojaneuvoston ohjeet 7/2020 rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän käsitteistä yleisessä tietosuoja-asetuksessa, 17 kohta.

²¹ Kuten edellä mainittiin, tietosuojaneuvoston suuntaviivoissa 3/2018 yleisen tietosuojaneuvoston alueellisesta soveltamisalasta (3 artikla) käsitellään tarkemmin sitä, milloin käsittely täyttää yleisen tietosuoja-asetuksen 3 artiklan vaatimukset, eli sitä, milloin tuojaan sovelletaan yleistä tietosuoja-asetusta kyseessä olevan käsittelyn osalta.

myös mahdolliset vaikeudet valvoa yleisen tietosuoja-asetuksen noudattamista tai saada korvausta ETA:n ulkopuolisilta yhteisöiltä.

Esimerkki 10: EU:ssa sijaitseva henkilötietojen käsittelijä lähettää tiedot takaisin kolmannen maan rekisterinpitäjälle.

Yrityksellä A (rekisterinpitäjä) ei ole toimipaikkaa EU:ssa, mutta se tarjoaa tavaroita ja palveluja EU:n markkinoille. Ranskalainen yritys B käsittelee henkilötietoja yrityksen A puolesta. Suoritettuaan käsittelyn B lähettää tiedot takaisin A:lle. B:n suorittama käsittely kuuluu yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisten henkilötietojen käsittelijöiden erityisvelvoitteiden piiriin 3 artiklan 1 kohdan nojalla, koska käsittely tapahtuu B:n EU:ssa sijaitsevassa toimipaikassa. Myös A:n suorittama käsittely kuuluu yleisen tietosuoja-asetuksen piiriin, koska A:han sovelletaan 3 artiklan 2 kohtaa. Koska A on sijoittautunut kolmanteen maahan, tietojen luovuttamista B:ltä A:lle pidetään siirtona kolmanteen maahan, jolloin V lukua sovelletaan.

Esimerkki 11: EU:n rekisterinpitäjien puolesta toimiva kolmannen maan henkilötietojen käsittelijä käyttää etäyhteyden avulla EU:ssa säilytettäviä tietoja.

Kolmannessa maassa sijaitseva yritys Z, jolla ei ole toimipaikkaa EU:ssa, tarjoaa henkilötietojen käsittelypalveluja EU:n yrityksille. EU:n rekisterinpitäjien puolesta henkilötietoja käsittelevä Z käyttää etäyhteyden avulla EU:ssa säilytettäviä tietoja esimerkiksi tukitarkoituksiin. Koska yritys Z sijaitsee kolmannessa maassa, tällainen etäkäyttö katsotaan V luvun mukaiseksi tiedonsiirroksi EU:n rekisterinpitäjiltä kolmannen maan henkilötietojen käsittelijälle (Z).

24. Tässä yhteydessä on syytä tarkastella myös tilannetta, jossa EU:n rekisterinpitäjä käyttää sellaista EU:n henkilötietojen käsittelijää, johon sovelletaan kolmannen maan lainsäädäntöä, ja on mahdollista, että kyseinen henkilötietojen käsittelijä saa kolmannen maan viranomaisilta tietopyyntöjä. Jos henkilötietojen käsittelijä vastaa tällaiseen pyyntöön, kyseessä on henkilötietojen siirto. Tällaisessa tilanteessa olisi pidettävä mielessä, että yleisen tietosuoja-asetuksen 28 artiklan 1 kohdan ja johdanto-osan 81 kappaleen mukaan rekisterinpitäjä saa käyttää ainoastaan sellaisia henkilötietojen käsittelijöitä, jotka antavat riittävät takeet siitä, että ne toteuttavat asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimet niin, että käsittely täyttää yleisen tietosuoja-asetuksen vaatimukset. Tältä osin yleisessä tietosuoja-asetuksessa viitataan paitsi asiantuntemukseen ja resursseihin myös luotettavuuteen, mikä voi olla epävarmaa, jos henkilötietojen käsittelijään sovelletaan kolmannen maan lainsäädäntöä, koska tämä saattaa estää sitä täyttämästä velvoitteitaan henkilötietojen käsittelijänä. Kysymys siitä, onko henkilötietojen käsittelijä antanut riittävät takeet, koskee myös käsittelyn lainmukaisuutta sekä eheyden ja luottamuksellisuuden periaatteen noudattamista, joista rekisterinpitäjä on vastuussa yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.²²

²² Ks. myös tietosuojaneuvoston suuntaviivat 7/2020 rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän käsitteistä yleisessä tietosuoja-asetuksessa, 119 ja 120 kohta.

Esimerkki 12: EU:n rekisterinpitäjä käyttää EU:n henkilötietojen käsittelijää, johon sovelletaan kolmannen maan lainsäädäntöä.

Tanskalainen yritys X (rekisterinpitäjä) on palkannut EU:hun sijoittautuneen yrityksen Y käsittelemään henkilötietoja sen puolesta. Yritys Y on kolmannessa maassa sijaitsevan emoyhtiön Z tytäryhtiö. Y käsittelee yrityksen X tietoja yksinomaan EU:ssa. EU:n ulkopuolisilla yhteisöillä, emoyhtiö Z mukaan lukien, ei ole pääsyä tietoihin. Lisäksi yritysten X ja Y välisestä sopimuksesta seuraa, että Y saa käsitellä henkilötietoja ainoastaan X:n antamien dokumentoitujen ohjeiden mukaisesti, paitsi jos Y:hyn sovellettavassa unionin tai jäsenvaltion lainsäädännössä toisin vaaditaan. Yritykseen Y sovelletaan kuitenkin kolmannen maan lainsäädäntöä, jolla on ekstraterritoriaalisia vaikutuksia. Tässä esimerkissä tämä tarkoittaa sitä, että Y saattaa saada kyseisen kolmannen maan viranomaisilta tietopyyntöjä. Koska Y ei kuitenkaan ole sijoittautunut kyseiseen kolmanteen maahan (vaan se on EU:n yritys, johon sovelletaan yleisen tietosuoja-asetuksen 3 artiklan 1 kohtaa), henkilötietojen toimittaminen rekisterinpitäjältä X henkilötietojen käsittelijälle Y ei merkitse siirtoa, eikä yleisen tietosuoja-asetuksen V lukua näin ollen sovelleta. Kuten edellä mainittiin, on kuitenkin mahdollista, että yritys Y saa kolmannen maan viranomaisilta tietopyyntöjä, ja jos Y vastaa tällaiseen pyyntöön, tällaista tietojen luovuttamista pidettäisiin V luvun mukaisena siirtona. Sitä vastoin jos Y vastaa pyyntöön rekisterinpitäjän antamien ohjeiden ja siten yleisen tietosuoja-asetuksen 28 artiklan vastaisesti, saman artiklan 10 kohdan mukaan yritystä Y on pidettävä kyseisen käsittelyn osalta riippumattomana rekisterinpitäjänä. Tällaisissa tilanteissa rekisterinpitäjän olisi ennen henkilötietojen käsittelijän palkkaamista arvioitava nämä olosuhteet varmistaakseen, että se käyttää yleisen tietosuoja-asetuksen 28 artiklan mukaisesti ainoastaan sellaisia henkilötietojen käsittelijöitä, jotka antavat riittävät takeet siitä, että ne toteuttavat asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimet niin, että käsittely täyttää yleisen tietosuoja-asetuksen, myös V luvun, vaatimukset. Lisäksi sen on varmistettava, että henkilötietojen käsittelijän suorittamaa käsittelyä säännellään sopimuksella tai oikeudellisella asiakirjalla.

3 HENKILÖTIETOJEN SIIRRON SEURAUKSET

25. Jos kaikki tietosuojaneuvoston määrittämät kriteerit täyttyvät, kyseessä on ”siirto kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle”. Tämä tarkoittaa sitä, että rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä (viejä), jonka suorittamaan käsittelyyn sovelletaan yleistä tietosuoja-asetusta 3 artiklan mukaisesti, lähettää tai asettaa saataville henkilötietoja kolmannessa maassa sijaitsevalle erilliselle rekisterinpitäjälle tai henkilötietojen käsittelijälle (tuojalle) (riippumatta siitä, sovelletaanko kyseisen tuojan suorittamaan käsittelyyn yleistä tietosuoja-asetusta vai ei) taikka kansainväliselle järjestölle.
26. Tämän vuoksi viejän on noudatettava V luvun edellytyksiä ja toteutettava siirto käyttämällä välinettä, jolla pyritään suojaamaan henkilötiedot sen jälkeen, kun ne on siirretty kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle.
27. Näihin välineisiin kuuluu muun muassa komission tekemä tietosuojan riittävyttä koskeva päätös, jossa tunnustetaan, että tiedot vastaanottava kolmas maa tai kansainvälinen järjestö varmistaa riittävän tietosuojan tason (45 artikla). Jos tällaista riittävää tietosuojan tasoa ei ole todettu, viejän (rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän) on toteutettava siirto asianmukaisia suojatoimia soveltaen 46 artiklan mukaisesti.²³ Lisäksi 49 artiklan mukaan henkilötietoja voidaan siirtää

²³ Ks. tältä osin myös tietosuojaneuvoston suositukset 1/2020 toimenpiteistä, joilla täydennetään tiedonsiirtovälineitä EU:ssa henkilötiedoille taatun suojan tason noudattamiseksi.

kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle ilman tietosuojan tason riittävyyttä koskevaa päätöstä tai asianmukaisten suojatoimien toteuttamista tietyissä tilanteissa ja tietyin edellytyksin.²⁴

28. Tärkeimmät 46 artiklassa luetellut tiedonsiirtovälineiden tyypit ovat:

- vakiosopimuslausekkeet
- yritystä koskevat sitovat säännöt
- käytännösäännöt²⁵
- sertifiointimekanismit²⁶
- tapauskohtaiset sopimuslausekkeet
- kansainväliset sopimukset ja hallinnolliset järjestelyt²⁷.

29. Tiedonsiirtojärjestelyjen sisältämiä suojatoimia on mukautettava tilanteen mukaan. Esimerkiksi henkilötietojen käsittelijän suorittaman siirron yhteydessä annettavat takeet poikkeavat niistä, jotka on annettava rekisterinpitäjän suorittaman siirron yhteydessä.²⁸ Vastaavasti kun kyseessä on henkilötietojen siirto kolmannen maan rekisterinpitäjälle tai henkilötietojen käsittelijälle, johon jo sovelletaan yleistä tietosuoja-asetusta kyseisen käsittelyn osalta, on huomattava, että yleistä tietosuoja-asetusta sovelletaan käsittelytoimeen kokonaisuudessaan. Sen vuoksi kun tällaisia skenaarioita varten laaditaan 46 artiklan mukaisia tiedonsiirtovälineitä, eli vakiosopimuslausekkeita²⁹ tai tapauskohtaisia sopimuslausekkeita³⁰, olisi otettava huomioon 3 artiklan tilanne, jotta tilanteessa ei sovellettaisi päällekkäisiä yleisen tietosuoja-asetuksen velvoitteita. Tarkoituksena olisi puuttua

²⁴ Ks. asetuksen (EU) 2016/679 49 artiklan mukaisia poikkeuksia koskevat tietosuojaneuvoston suuntaviivat 2/2018.

²⁵ Tietosuojaneuvoston suuntaviivat 4/2021 käytännösääntöjen käytöstä tiedonsiirtovälineinä.

²⁶ Tietosuojaneuvoston suuntaviivat 7/2022 sertifiointin käytöstä tiedonsiirtovälineinä.

²⁷ Tietosuojaneuvoston suuntaviivat 2/2020 asetuksen (EU) 2016/679 46 artiklan 2 kohdan a alakohdan ja 46 artiklan 3 kohdan b alakohdan soveltamisesta henkilötietojen siirtämisessä ETA-alueen ja sen ulkopuolisten viranomaisten ja julkisten elinten välillä.

²⁸ Ks. esim. moduuliin 1 ja 3 sisältyvät suojatoimet, jotka on esitetty asetuksen (EU) 2016/679 mukaisesti henkilötietojen siirtämistä kolmansiin maihin koskevista vakiosopimuslausekkeista 4 päivänä kesäkuuta 2021 annetun komission täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2021/914, jäljempänä 'täytäntöönpanopäätös', liitteessä.

²⁹ Täytäntöönpanopäätöksen 1 artiklan mukaan vakiosopimuslausekkeet, jotka komissio on hyväksynyt 4. kesäkuuta 2021, muodostavat asianmukaiset suojatoimet, kun henkilötietojen viejä siirtää yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan kuuluvia henkilötietoja tuojalle, jonka suorittama henkilötietojen käsittely *jää kyseisen asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle*. On kuitenkin huomattava, että edellä mainittu koskee vakiosopimuslausekkeiden soveltamisalaa eikä siinä esitetä tulkintaa yleisen tietosuoja-asetuksen V luvun mukaisesta siirron käsitteestä.

³⁰ Yleisen tietosuoja-asetuksen 40 artiklan 3 kohdan mukaan myös rekisterinpitäjät tai henkilötietojen käsittelijät, joihin *ei sovelleta yleistä tietosuoja-asetusta*, voivat noudattaa käytännösääntöjä voidakseen tarjota asianmukaiset suojatoimet 46 artiklan 2 kohdan e alakohdan mukaisesti. Vastaavasti 42 artiklan 2 kohdan mukaisesti voidaan ottaa käyttöön sertifiointimekanismeja, sinettejä tai merkkejä, joilla osoitetaan, että rekisterinpitäjät tai henkilötietojen käsittelijät, joihin *ei sovelleta yleistä tietosuoja-asetusta*, soveltavat asianmukaisia suojatoimia 46 artiklan 2 kohdan f alakohdan mukaisesti. Tämän vuoksi tietosuojaneuvosto katsoo, että yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan kuuluvien tuojien kannalta merkityksellisimmät käytettävissä olevat tiedonsiirtovälineet ovat vakiosopimuslausekkeet ja tapauskohtaiset sopimuslausekkeet. Tästä huolimatta käytännösäännöillä ja sertifiointeilla on myös tärkeä rooli välineinä, joilla rekisterinpitäjät ja henkilötietojen käsittelijät voivat varmistaa ja osoittaa yleisen tietosuoja-asetuksen noudattamisen käsittelytoimissa, jotka kuuluvat yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan 3 artiklan nojalla. Näin ollen molempien välineiden noudattaminen voidaan ottaa huomioon, kun henkilötietoja siirretään yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan kuuluvalla kolmannen maan rekisterinpitäjälle tai henkilötietojen käsittelijälle.

erityisesti sellaisiin riskeihin, jotka liittyvät siihen, että tuoja sijaitsee kolmannessa maassa, jotta voidaan esimerkiksi ratkaista ongelmat, jotka liittyvät mahdolliseen ristiriitaiseen kansalliseen lainsäädäntöön ja kolmannen maan viranomaisten pääsyyn tietoihin taikka vaikeuksiin valvoa säännösten noudattamista tai saada korvausta EU:n ulkopuolisilta yhteisöiltä. Tällaisissa välineissä olisi esimerkiksi käsiteltävä toimenpiteitä, jotka on toteutettava, jos kolmannen maan lainsäädäntö ja yleinen tietosuoja-asetus ovat ristiriidassa tai jos kyseinen kolmas maa saattaa esittää tietopyyntöjä. Tietosuojaneuvosto kannustaa kehittämään tiedonsiirtovälineitä, kuten 46 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaisia uusia vakiosopimuslausekkeita, sellaisia tapauksia varten, joissa tuojan suorittamaan käsittelyyn sovelletaan yleistä tietosuoja-asetusta, ja on valmis myös tekemään tältä osin yhteistyötä. Tietosuojaneuvosto panee merkille, että Euroopan komissio on ilmoittanut, että se on parhaillaan kehittämässä tätä skenaariota varten uusia vakiosopimuslausekkeita, joissa otetaan huomioon vaatimukset, joita jo sovelletaan suoraan kyseisiin rekisterinpitäjiin ja henkilötietojen käsittelijöihin yleisen tietosuoja-asetuksen nojalla.³¹

30. Sitä vastoin jos tietosuojaneuvoston määrittelemät kriteerit eivät täyty, kyseessä ei ole siirto, eikä yleisen tietosuoja-asetuksen V lukua sovelleta.

4 SUOJATOIMET, JOTKA ON TOTEUTETTAVA, KUN HENKILÖTIETOJA KÄSITELLÄN ETA:N ULKOPUOLELLA MUTTA HENKILÖTIETOJA EI SIIRRETÄ

31. Edellä esitetyt kriteerit huomioon ottaen, jos sama rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä käsittelee tietoja EU:n ulkopuolella luovuttamatta niitä toiselle rekisterinpitäjälle tai henkilötietojen käsittelijälle (esim. jos EU:n rekisterinpitäjän työntekijä matkustaa ulkomaille ja hänellä on kolmannessa maassa ollessaan pääsy kyseisen rekisterinpitäjän tietoihin, tai jos tiedot kerätään suoraan EU:ssa olevilta henkilöiltä yleisen tietosuoja-asetuksen 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti), käsittelytoimea ei pitäisi katsoa yleisen tietosuoja-asetuksen V luvun mukaiseksi siirroksi. Tässä yhteydessä on tärkeää muistaa, että rekisterinpitäjän on kuitenkin muutoin noudatettava yleistä tietosuoja-asetusta. Lisäksi se on vastuussa käsittelytoimistaan riippumatta siitä, missä ne suoritetaan. Tämä tarkoittaa myös sitä, että rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän olisi kiinnitettävä erityistä huomiota asiaan kuuluvan kolmannen maan oikeudelliseen kehykseen, koska sillä voi olla vaikutusta kyseisen yhteisön kykyyn noudattaa yleistä tietosuoja-asetusta. Vaikka tiettyä tiedonsiirtoa ei pidettäisikään yleisen tietosuoja-asetuksen V luvun mukaisena siirtona kolmanteen maahan (mukaan lukien esimerkissä 8 kuvattu skenaario), tällaiseen käsittelyyn voi silti liittyä lisääntyneitä riskejä, koska se tapahtuu EU:n ulkopuolella – esimerkiksi kansalliset lait voivat olla ristiriidassa unionin lainsäädännön kanssa tai kolmannen maan viranomaisilla voi olla suhteettoman laaja pääsy henkilötietoihin. Nämä riskit on otettava huomioon, kun toteutetaan toimenpiteitä yleisen tietosuoja-asetuksen noudattamisen varmistamiseksi, mukaan lukien 5 artiklan ("Henkilötietojen käsittelyä koskevat periaatteet"), 24 artiklan ("Rekisterinpitäjän vastuu"), 32 artiklan ("Käsittelyn turvallisuus"), 33 artiklan ("Henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta ilmoittaminen valvontaviranomaiselle"), 35 artiklan ("Tietosuoja koskeva vaikutustenarviointi") ja 48 artiklan ("Siirrot ja luovutukset, joita ei sallita unionin lainsäädännössä") mukaiset toimenpiteet.
32. Rekisterinpitäjä vastaa siitä, että tietosuojaperiaatteita on noudatettu (5 artikla), ja sen on myös pystyttävä osoittamaan tämä. Lisäksi sen on toteutettava asianmukaiset tekniset ja organisatoriset

³¹ Ks. https://commission.europa.eu/law/law-topic/data-protection/international-dimension-data-protection/new-standard-contractual-clauses-questions-and-answers-overview_fi

toimenpiteet riskiä vastaavan turvallisuustason varmistamiseksi yleisen tietosuoja-asetuksen 32 artiklan mukaisesti. Näin ollen rekisterinpitäjä voi hyvinkin todeta, että tietyn käsittelytoimen suorittaminen kolmannessa maassa edellyttää laajoja turvatoimia, vaikka kyseessä ei olisikaan siirto, tai jopa että tällainen käsittely ei ole lainmukaista. Unionin tuomioistuimien edellyttää, että jos siirtotilanteessa ei voida taata olennaisilta osiltaan samantasoista suojaa kuin EU:ssa, viime kädessä siirto on keskeytettävä tai lopetettava.³² Tältä osin unionin tuomioistuin korostaa riskejä, joita käsittelytoimeen liittyy sen rajat ylittävän ulottuvuuden vuoksi. Näillä vaatimuksilla on merkitystä myös, kun arvioidaan muita tilanteita, joihin liittyy samankaltaisia riskejä (vaikka kyseessä ei olisikaan siirto)³³, esimerkiksi kun arvioidaan, onko kolmannen maan viranomaisilla suhteettoman laaja pääsy henkilötietoihin. Rekisterinpitäjä voi esimerkiksi päättää, että työntekijät eivät saa viedä kannettavaa tietokonettaan tai vastaavia laitteita tiettyihin kolmansii maihin. Kuten edellä mainittiin, tältä osin on kuitenkin korostettava, että heti kun tiedot luovutetaan (esimerkiksi työmatkalla olevan työntekijän toimesta) siirtämällä niitä kolmannessa maassa sijaitsevalle toiselle rekisterinpitäjälle tai henkilötietojen käsittelijälle (myös viranomaiselle) tai asettamalla ne muulla tavoin näiden saataville, kyseinen tietovirta katsotaan V luvun mukaiseksi siirroksi.

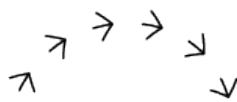
33. Lisäksi silloin, kun rekisterinpitäjä aikoo käsitellä henkilötietoja EU:n ulkopuolella (vaikka kyseessä ei olisikaan siirto), tästä olisi pääsääntöisesti ilmoitettava yksityishenkilöille rekisterinpitäjän avoimuusvelvoitteiden mukaisesti, jotta varmistetaan läpinäkyvää ja asianmukaista käsittelyä koskevien periaatteiden noudattaminen. Lisäksi rekisterinpitäjän on ilmoitettava yksityishenkilöille käsittelyyn liittyvistä riskeistä.³⁴
34. Yhteenvetona voidaan todeta, että rekisterinpitäjät ja henkilötietojen käsittelijät, joiden suorittamaan käsittelyyn sovelletaan yleistä tietosuoja-asetusta, ovat vastuussa kaikista käsittelytoimistaan riippumatta siitä, missä ne suoritetaan. Lisäksi kolmansissa maissa tapahtuvaan tietojenkäsittelyyn voi liittyä lisääntyneitä riskejä, mukaan lukien kolmannen maan viranomaisten suhteettoman laaja pääsy henkilötietoihin. Nämä riskit on tunnistettava ja niihin on puututtava asianmukaisesti, jotta käsittely olisi yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesti laillista. Tietosuojaneuvosto arvioi, onko tältä osin tarpeen antaa suojatoimia koskevia lisäohjeita.

³² Ks. unionin tuomioistuimen tuomio 16.7.2020, Facebook Ireland ja Schrems, C-11/18, ECLI:EU:C:2020:559, 135 kohta.

³³ Myös asiaan kuuluvan kolmannen maan tietosuojan riittävyttä koskeva päätelmä on merkityksellinen tällaisessa arvioinnissa.

³⁴ Ks. yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 39 ja 60 kappale sekä asetuksen (EU) 2016/679 mukaista läpinäkyvyyttä koskevat tietosuojatyöryhmän suuntaviivat (wp260rev.01), 10 kohta.

LIITE: ESIMERKKEJÄ 1–12 HAVAINNOLLISTAVAT KAAVIOT

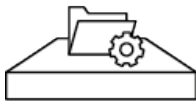
Data flow
Not considered as data transfer

Data transfer
Chapter V GDPR

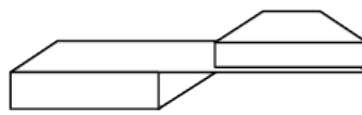
GDPR Articles and Chapters

Controller

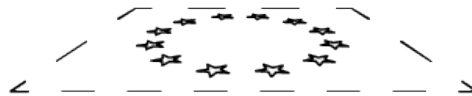
Processor

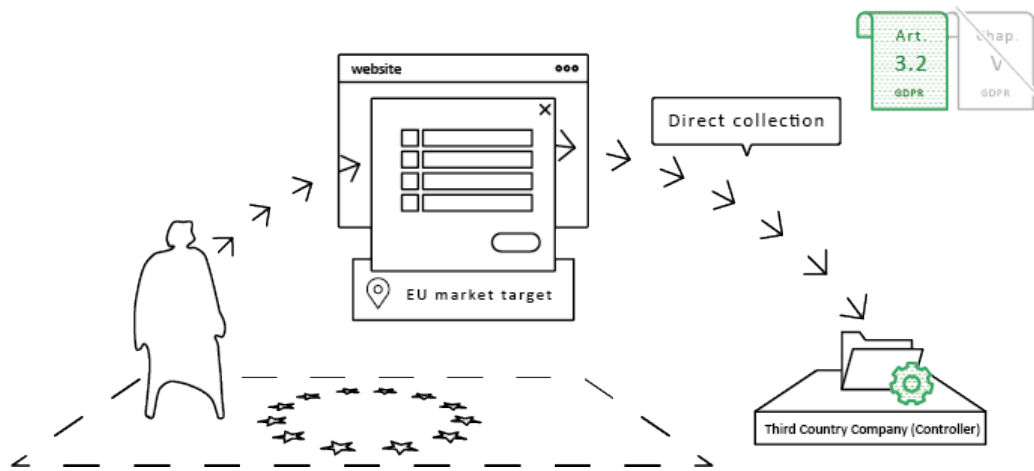
Parent company and subsidiary company

Third country authority

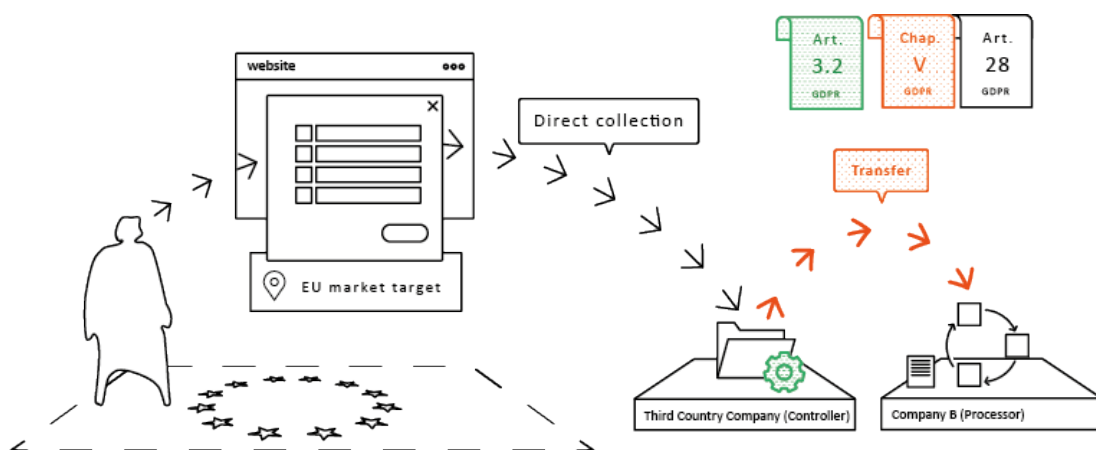

EU / EEA area and limits

Esimerkki 1: Kolmannen maan rekisterinpitäjä kerää tietoja suoraan EU:ssa sijaitsevalta rekisteröidyltä (yleisen tietosuojasetuksen 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti).

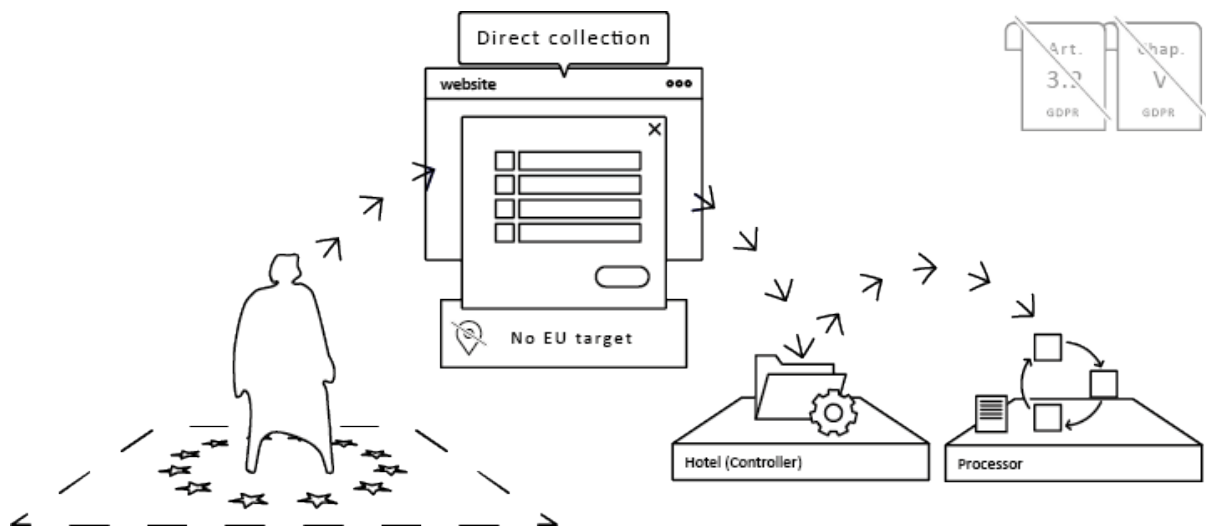
Italialainen Maria ostaa mekon verkkokaupasta ja tilaa toimituksen Roomassa sijaitsevaan kotiinsa. Tätä varten hän syöttää tilauslomakkeeseen nimensä, sukunimensä ja postiosoitteensa. Verkkosivustoa ylläpitää kolmannen maan yritys, jolla ei ole toimipaikkaa EU:ssa mutta joka tarjoaa tuotteitaan erityisesti EU:n markkinoille. Rekisteröity (Maria) siis luovuttaa henkilötietojaan kolmannen maan yritykselle. Kyseessä ei ole henkilötietojen siirto, koska tietoja ei siirrä viejä (rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä) vaan rekisterinpitäjä kerää tiedot suoraan rekisteröidyltä yleisen tietosuojasetuksen 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Näin ollen V lukua ei sovelleta tähän tapaukseen. Kolmannen maan yrityksen on kuitenkin muutoin noudatettava yleistä tietosuojasetusta, koska sen käsittelytoimiin sovelletaan 3 artiklan 2 kohtaa.

Esimerkki 2: Kolmannen maan rekisterinpitäjä kerää tietoja suoraan EU:ssa sijaitsevalta rekisteröidyltä (yleisen tietosuojasetuksen 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti) ja käyttää joihinkin käsittelytoimiin EU:n ulkopuolista henkilötietojen käsittelijää.

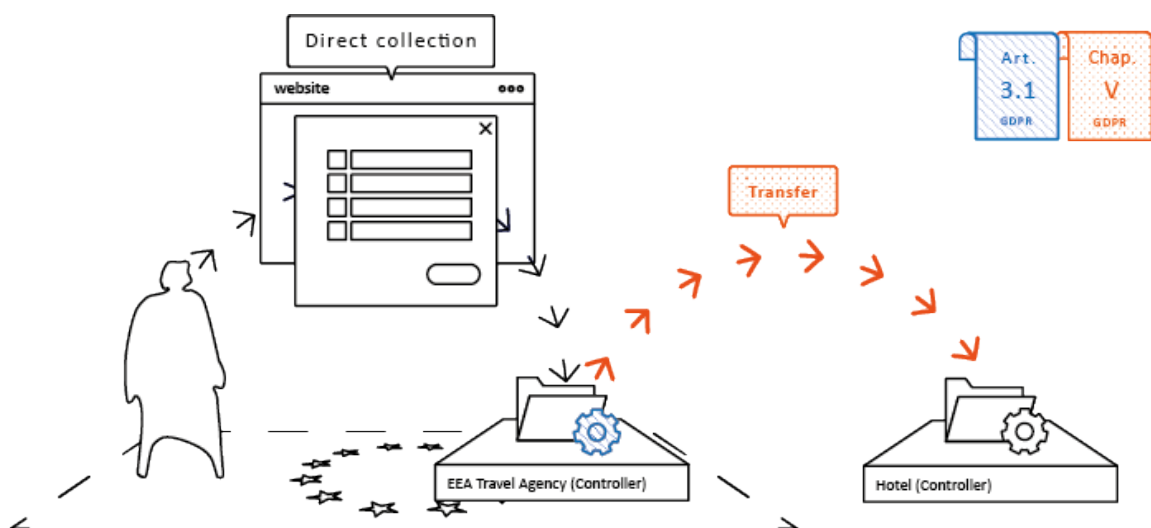
Italialainen Maria ostaa mekon verkkokaupasta ja tilaa toimituksen Roomassa sijaitsevaan kotiinsa. Tätä varten hän syöttää tilauslomakkeeseen nimensä, sukunimensä ja postiosoitteensa. Verkkosivustoa ylläpitää kolmannen maan yritys, jolla ei ole toimipaikkaa EU:ssa mutta joka tarjoaa tuotteitaan erityisesti EU:n markkinoille. Kyseinen yritys on palkannut ETA:n ulkopuolisen henkilötietojen käsittelijän käsittelemään verkkosivuston kautta vastaanotettuja tilauksia. Rekisteröity (Maria) siis luovuttaa henkilötietojaan kolmannen maan yritykselle. Kyseessä ei ole henkilötietojen siirto, koska rekisterinpitäjä kerää tiedot suoraan rekisteröidyltä yleisen tietosuojasetuksen 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Rekisterinpitäjän on kuitenkin muutoin noudatettava yleistä tietosuojasetusta näiden henkilötietojen käsittelyssä. Jos kolmannen maan yritys luovuttaa tietoja ETA:n ulkopuoliselle henkilötietojen

käsittelijälle, luovutus katsotaan siirroksi, ja rekisterinpitäjän on noudatettava 28 artiklan ja V luvun velvoitteita sen varmistamiseksi, että yleisen tietosuoja-asetuksen tarjoaman suojan taso ei vaarannu, kun ETA:n ulkopuolinen henkilötietojen käsittelijä käsittelee tietoja sen puolesta.

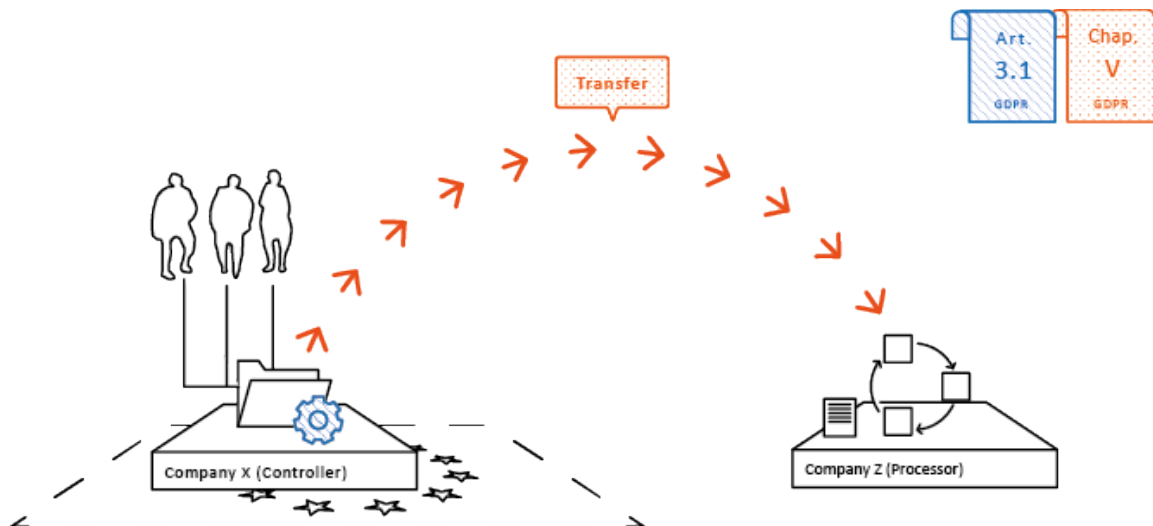
Esimerkki 3: Kolmannen maan rekisterinpitäjä vastaanottaa tietoja suoraan EU:ssa sijaitsevalta rekisteröidyltä (mutta muulla tavoin kuin yleisen tietosuoja-asetuksen 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti) ja käyttää joihinkin käsittelytoimiin EU:n ulkopuolista henkilötietojen käsittelijää.

Italialainen Maria päättää varata huoneen New Yorkissa sijaitsevasta hotellista ja täyttää hotellin verkkosivustolla olevan lomakkeen. Henkilötiedot kerää suoraan hotelli, joka ei tarjoa palvelujaan erityisesti ETA:ssa sijaitseville henkilöille eikä myöskään seuraa näiden käyttäytymistä. Tässä tapauksessa kyseessä ei ole siirto, koska rekisteröity luovuttaa tiedot suoraan ja rekisterinpitäjä kerää ne suoraan. Koska hotelli ei tarjoa palvelujaan erityisesti ETA:ssa sijaitseville henkilöille eikä seuraa näiden käyttäytymistä, yleistä tietosuoja-asetusta ei sovelleta myöskään niihin käsittelytoimiin, joita ETA:n ulkopuolinen henkilötietojen käsittelijä suorittaa hotellin puolesta.

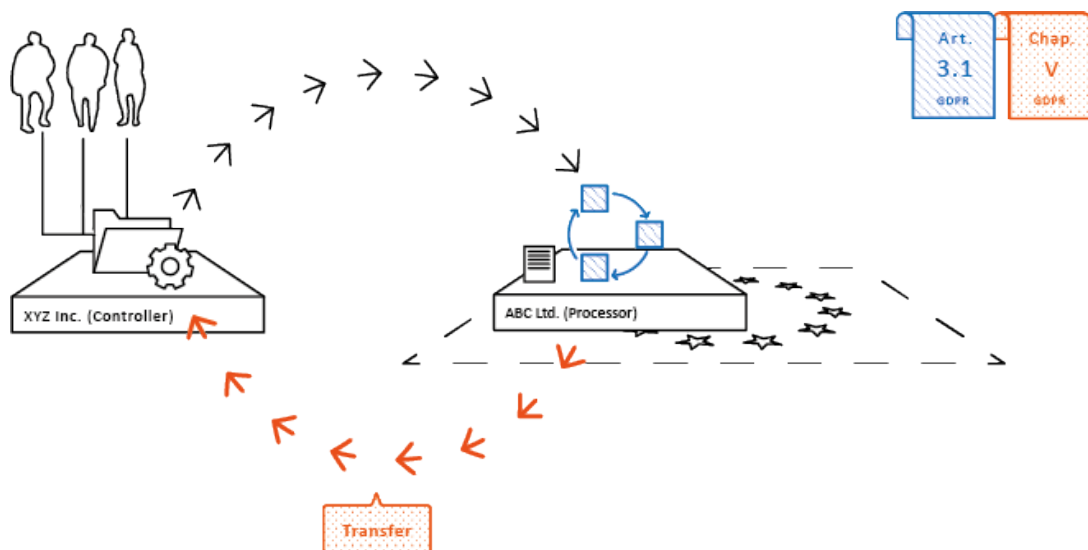
Esimerkki 4: ETA:ssa sijaitseva alusta kerää henkilötiedot ja välittää ne kolmannen maan rekisterinpitäjälle.

Italialainen Maria varaa huoneen New Yorkissa sijaitsevasta hotellista ETA:ssa sijaitsevan matkatoimiston kautta. Kyseinen ETA:n matkatoimisto kerää rekisterinpitäjänä Marian henkilötiedot, joita tarvitaan huoneen varaamiseen, ja lähettää ne sitten hotellille, joka toimii erillisenä rekisterinpitäjänä. Kun ETA:n matkatoimisto toimittaa henkilötiedot kolmannen maan hotellille, on kyseessä henkilötietojen siirto, jolloin yleisen tietosuoja-asetuksen V lukua sovelletaan.

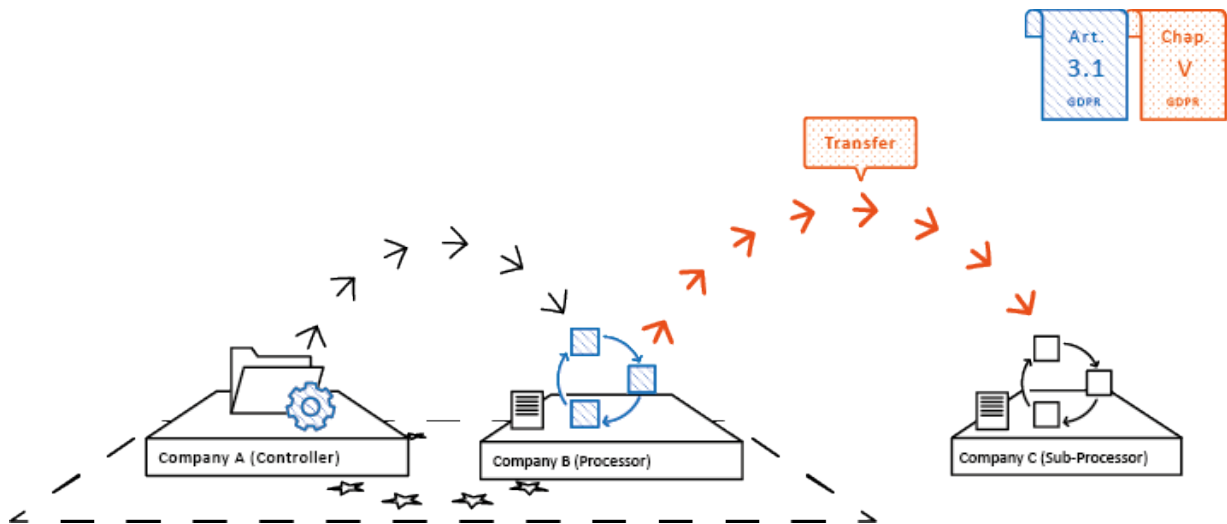
Esimerkki 5: EU:n rekisterinpitäjä lähettää tietoja kolmannen maan henkilötietojen käsittelijälle.

Itävaltaan sijoittautunut yritys X (rekisterinpitäjä) toimittaa työntekijöidensä tai asiakkaidensa henkilötietoja kolmannessa maassa sijaitsevalle yritykselle Z (henkilötietojen käsittelijä), joka käsittelee näitä tietoja X:n puolesta. Siten tässä esimerkissä rekisterinpitäjä, joka kyseisen käsittelyn osalta kuuluu yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan, toimittaa tietoja kolmannen maan henkilötietojen käsittelijälle. Näin ollen kyseessä on henkilötietojen siirto kolmanteen maahan, jolloin yleisen tietosuoja-asetuksen V lukua sovelletaan.

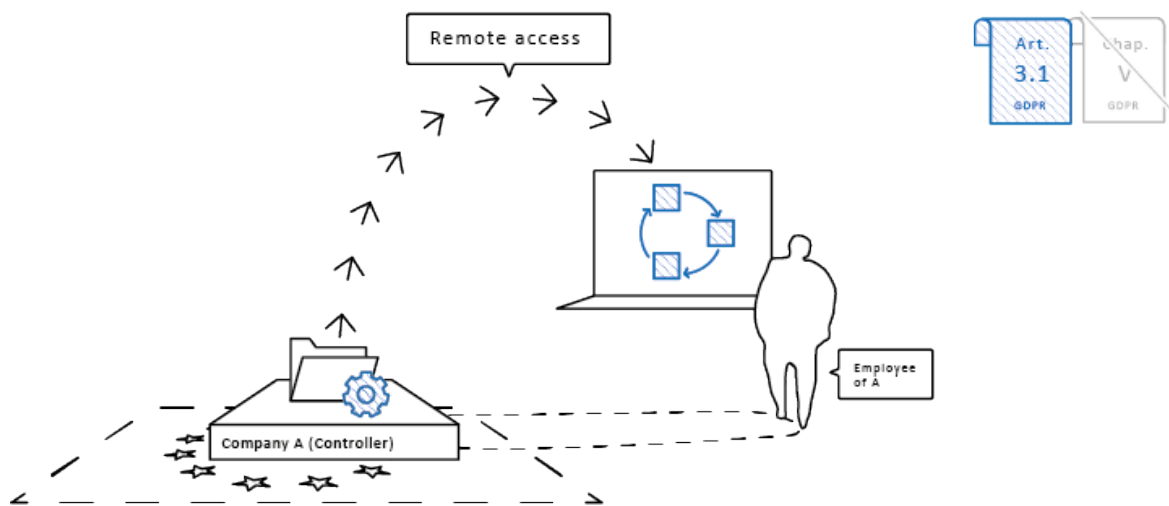
Esimerkki 6: EU:ssa sijaitseva henkilötietojen käsittelijä lähettää tiedot takaisin kolmannen maan rekisterinpitäjälle.

Yritys XYZ (rekisterinpitäjä), jolla ei ole toimipaikkaa EU:ssa, lähettää työntekijöidensä ja asiakkaidensa (joista kaikki sijaitsevat EU:n ulkopuolella) henkilötietoja yritykselle ABC (henkilötietojen käsittelijä), joka käsittelee tietoja EU:ssa XYZ:n puolesta. Käsittelyn suoritettuaan ABC lähettää tiedot takaisin XYZ:lle. Koska ABC on sijoittautunut EU:hun, sen suorittama käsittely kuuluu yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisten henkilötietojen käsittelijöiden erityisvelvoitteiden piiriin 3 artiklan 1 kohdan nojalla. Koska XYZ on kolmannen maan rekisterinpitäjä, tietojen luovuttamista ABC:ltä XYZ:lle pidetään henkilötietojen siirtona, jolloin V lukua sovelletaan.

Esimerkki 7: EU:ssa sijaitseva henkilötietojen käsittelijä lähettää tietoja kolmannen maan alikäsittelijälle.

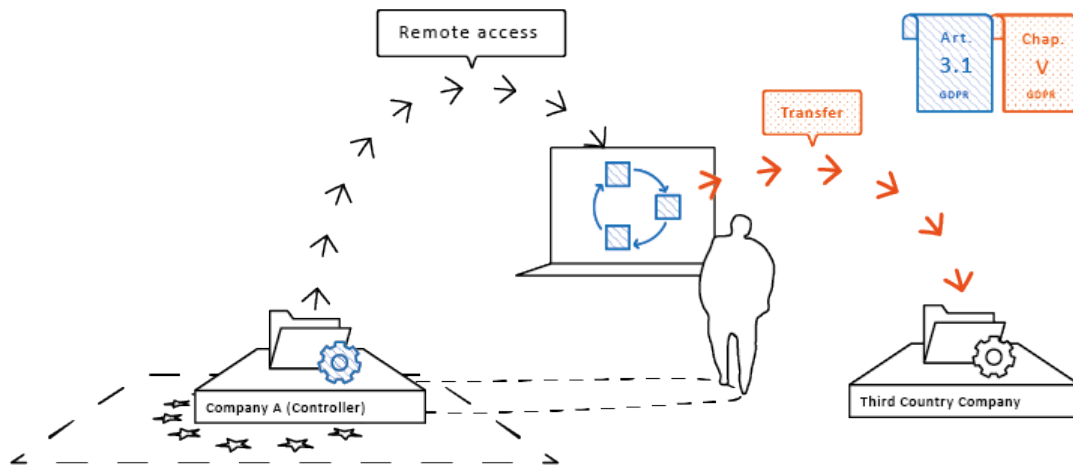
Saksaan sijoittautunut yritys A (rekisterinpitäjä) on palkannut ranskalaisen yrityksen B käsittelemään henkilötietoja sen puolesta. B haluaa delegoida osan A:n puolesta suorittamistaan käsittelytoimista yritykselle C, joka on kolmannessa maassa sijaitseva A:n alikäsittelijä. Tätä tarkoitusta varten A lähettää tiedot C:lle. Sekä A:n että B:n suorittama käsittely tapahtuu niiden EU:ssa sijaitsevilla toimipaikoissa, minkä vuoksi kyseisiin käsittelytoimiin sovelletaan yleistä tietosuoja-asetusta 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Sen sijaan C:n suorittama käsittely tapahtuu kolmannessa maassa. Näin ollen kun henkilötietojen käsittelijä B siirtää tietoja alikäsittelijälleen C, on kyseessä henkilötietojen siirto kolmanteen maahan, jolloin yleisen tietosuoja-asetuksen V lukua sovelletaan.

Esimerkki 8.1: EU:ssa sijaitsevan rekisterinpitäjän työntekijä tekee työmatkan kolmanteen maahan.

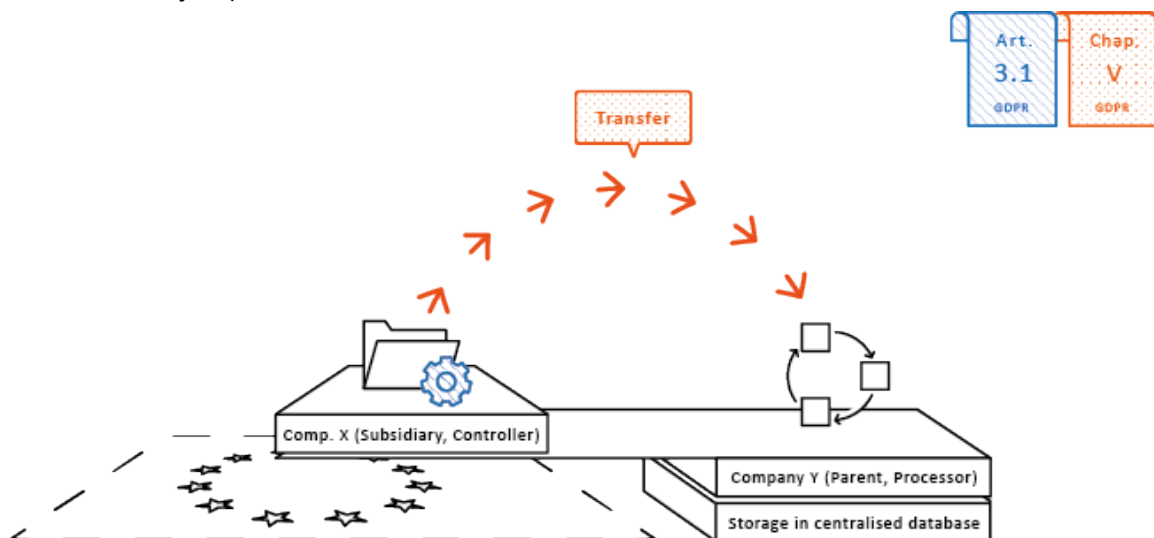
Puolaan sijoittautuneen yrityksen A työntekijä George matkustaa kolmanteen maahan kokoukseen. Hän ottaa kannettavan tietokoneensa mukaansa. Ulkomailla ollessaan George käynnistää kannettavan ja käyttää etäyhteyden avulla yrityksen tietokannoissa olevia henkilötietoja viimeistelläkseen muistion. Kannettavan tietokoneen ottamista mukaan ja henkilötietojen etäkäyttöä kolmanteesta maasta käsin ei voida pitää henkilötietojen siirtona, koska George ei ole toinen rekisterinpitäjä vaan A:n työntekijä ja siten erottamaton osa rekisterinpitäjää (A). Näin ollen siirto tapahtuu saman rekisterinpitäjän (A) sisällä. Henkilötietojen käsittelyn, mukaan lukien tietojen etäkäyttö ja Georgen

suorittamat käsittelytoimet, suorittaa puolalainen yritys eli unioniin sijoittautunut rekisterinpitäjä, johon sovelletaan yleisen tietosuoja-asetuksen 3 artiklan 1 kohtaa.

Esimerkki 8.2: EU:ssa sijaitsevan rekisterinpitäjän työntekijä tekee työmatkan kolmanteen maahan.

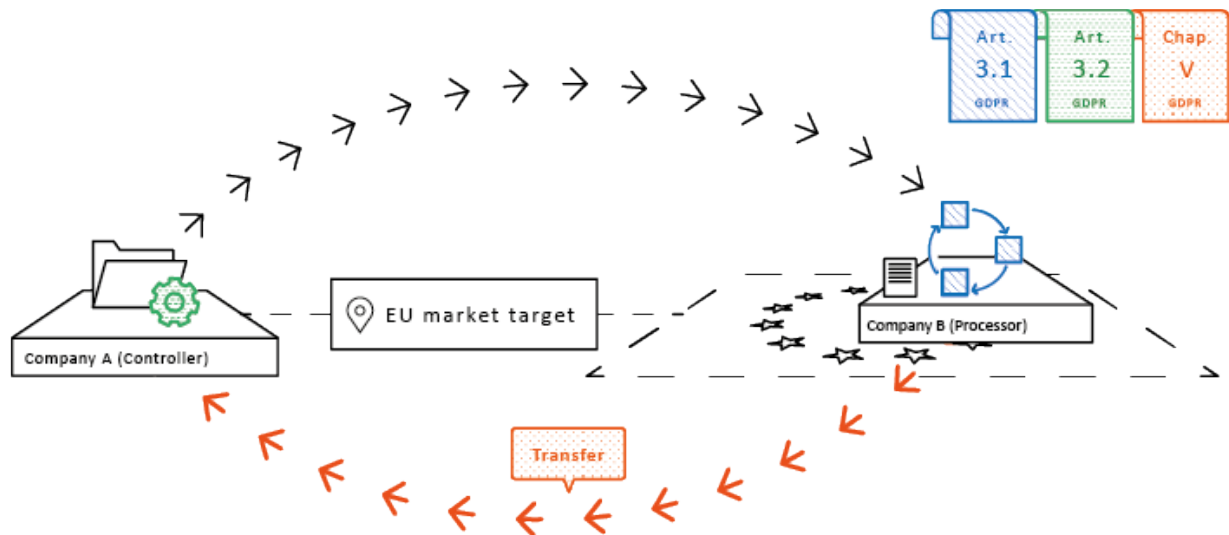
Puolaan sijoittautuneen yrityksen A työntekijä George matkustaa kolmanteen maahan kokoukseen. Hän ottaa kannettavan tietokoneensa mukaansa. Ulkomailla ollessaan George käynnistää kannettavan ja käyttää etäyhteyden avulla yrityksen tietokannoissa olevia henkilötietoja viimeistelläkseen muistion. Kannettavan tietokoneen ottamista mukaan ja henkilötietojen etäkäyttöä kolmannelta maasta käsin ei voida pitää henkilötietojen siirtona, koska George ei ole toinen rekisterinpitäjä vaan A:n työntekijä ja siten erottamaton osa rekisterinpitäjää (A). Näin ollen siirto tapahtuu saman rekisterinpitäjän (A) sisällä. Henkilötietojen käsittelyn, mukaan lukien tietojen etäkäyttö ja Georgan suorittamat käsittelytoimet, suorittaa puolalainen yritys eli unioniin sijoittautunut rekisterinpitäjä, johon sovelletaan yleisen tietosuoja-asetuksen 3 artiklan 1 kohtaa. On kuitenkin huomattava, että jos George yrityksen A työntekijänä lähettäisi tietoja kolmannessa maassa sijaitsevalle toiselle rekisterinpitäjälle tai henkilötietojen käsittelijälle tai asettaisi tietoja tämän saataville, kyseinen tietovirta katsottaisiin V luvun piiriin kuuluvaksi siirroksi (siirto EU:n viejältä (A) kolmannen maan tuojalle).

Esimerkki 9: EU:ssa sijaitseva tytäryhtiö (rekisterinpitäjä) lähettää tietoja kolmannessa maassa sijaitsevalle emoyhtiölleen (henkilötietojen käsittelijä).

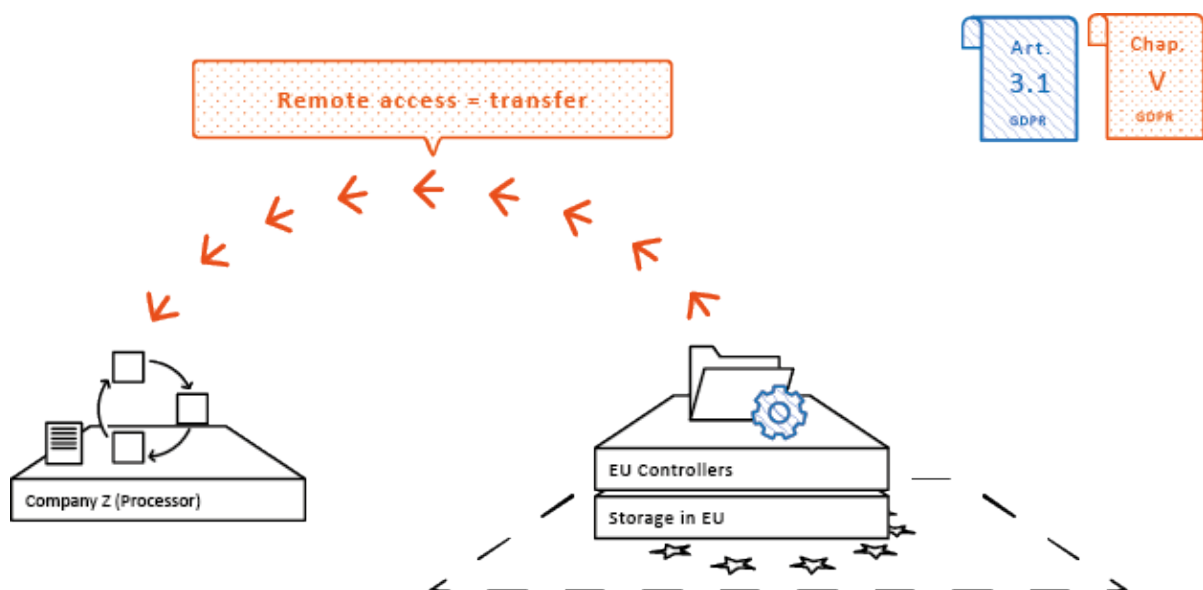
Irlantilainen yritys X, joka on kolmannessa maassa sijaitsevan emoyhtiön Y tytäryhtiö, lähettää työntekijöidensä henkilötietoja Y:lle, joka tallentaa tiedot keskitettyyn henkilöstötietokantaan. Tässä esimerkissä yritys X siis käsittelee (ja luovuttaa) tietoja työnantajana ja siten myös rekisterinpitäjänä, kun taas emoyhtiö toimii henkilötietojen

käsittelijänä. Koska yritys X kuuluu 3 artiklan 1 kohdan nojalla yleisen tietosuoja-asetuksen piiriin tämän käsittelyn osalta ja yritys Y sijaitsee kolmannessa maassa, tietojen luovutus katsotaan yleisen tietosuoja-asetuksen V luvussa tarkoitetuksi siirroksi kolmanteen maahan.

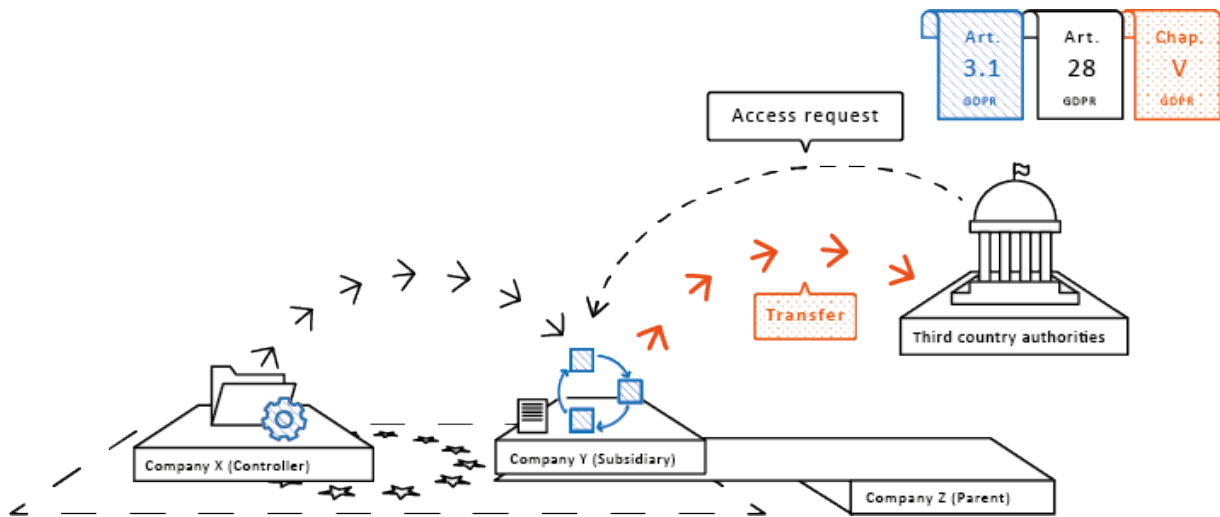
Esimerkki 10: EU:ssa sijaitseva henkilötietojen käsittelijä lähettää tiedot takaisin kolmannen maan rekisterinpitäjälle.

Yrityksellä A (rekisterinpitäjä) ei ole toimipaikkaa EU:ssa, mutta se tarjoaa tavaroita ja palveluja EU:n markkinoille. Ranskalainen yritys B käsittelee henkilötietoja yrityksen A puolesta. Suoritettuaan käsittelyn B lähettää tiedot takaisin A:lle. B:n suorittama käsittely kuuluu yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisten henkilötietojen käsittelijöiden erityisvelvoitteiden piiriin 3 artiklan 1 kohdan nojalla, koska käsittely tapahtuu B:n EU:ssa sijaitsevassa toimipaikassa. Myös A:n suorittama käsittely kuuluu yleisen tietosuoja-asetuksen piiriin, koska A:han sovelletaan 3 artiklan 2 kohtaa. Koska A on sijoittautunut kolmanteen maahan, tietojen luovuttamista B:ltä A:lle pidetään siirtona kolmanteen maahan, jolloin V lukua sovelletaan.

Esimerkki 11: EU:n rekisterinpitäjien puolesta toimiva kolmannen maan henkilötietojen käsittelijä käyttää etäyhteyden avulla EU:ssa säilytettäviä tietoja.

Kolmannessa maassa sijaitseva yritys Z, jolla ei ole toimipaikkaa EU:ssa, tarjoaa henkilötietojen käsittelypalveluja EU:n yrityksille. EU:n rekisterinpitäjien puolesta henkilötietoja käsittelevä Z käyttää etäyhteyden avulla EU:ssa säilytettäviä tietoja esimerkiksi tukitarkoituksiin. Koska yritys Z sijaitsee kolmannessa maassa, tällainen etäkäyttö katsotaan V luvun mukaiseksi tiedonsiirroksi EU:n rekisterinpitäjiltä kolmannen maan henkilötietojen käsittelijälle (Z).

Esimerkki 12: EU:n rekisterinpitäjä käyttää EU:n henkilötietojen käsittelijää, johon sovelletaan kolmannen maan lainsäädäntöä.

Tanskalainen yritys X (rekisterinpitäjä) on palkannut EU:hun sijoittautuneen yrityksen Y käsittelemään henkilötietoja sen puolesta. Yritys Y on kolmannessa maassa sijaitsevan emoyhtiön Z tytäryhtiö. Y käsittelee yrityksen X tietoja yksinomaan EU:ssa. EU:n ulkopuolisilla yhteisöillä, emoyhtiö Z mukaan lukien, ei ole pääsyä tietoihin. Lisäksi yritysten X ja Y välisestä sopimuksesta seuraa, että Y saa käsitellä henkilötietoja ainoastaan X:n antamien dokumentoitujen ohjeiden mukaisesti, paitsi jos Y:hyn sovellettavassa unionin tai jäsenvaltion lainsäädännössä toisin vaaditaan. Yritykseen Y sovelletaan kuitenkin kolmannen maan lainsäädäntöä, jolla on ekstraterritoriaalisia vaikutuksia. Tässä esimerkissä tämä tarkoittaa sitä, että Y saattaa saada kyseisen kolmannen maan viranomaisilta tietopyyntöjä. Koska Y ei kuitenkaan ole sijoittautunut kyseiseen kolmanteen maahan (vaan se on EU:n yritys, johon sovelletaan yleisen tietosuoja-asetuksen 3 artiklan 1 kohtaa), henkilötietojen toimittaminen rekisterinpitäjältä X henkilötietojen käsittelijälle Y ei merkitse siirtoa, eikä yleisen tietosuoja-asetuksen V lukua näin ollen sovelleta. Kuten edellä mainittiin, on kuitenkin mahdollista, että yritys Y saa kolmannen maan viranomaisilta tietopyyntöjä, ja jos Y vastaa tällaiseen pyyntöön, tällaista tietojen luovuttamista pidettäisiin V luvun mukaisena siirtona. Sitä vastoin jos Y vastaa pyyntöön rekisterinpitäjän antamien ohjeiden ja siten yleisen tietosuoja-asetuksen 28 artiklan vastaisesti, saman artiklan 10 kohdan mukaan yritystä Y on pidettävä kyseisen käsittelyn osalta riippumattomana rekisterinpitäjänä. Tällaisissa tilanteissa rekisterinpitäjän olisi ennen henkilötietojen käsittelijän palkkaamista arvioitava nämä olosuhteet varmistaakseen, että se käyttää yleisen tietosuoja-asetuksen 28 artiklan mukaisesti ainoastaan sellaisia henkilötietojen käsittelijöitä, jotka antavat riittävät takeet siitä, että ne toteuttavat asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimet niin, että käsittely täyttää yleisen tietosuoja-asetuksen, myös V luvun, vaatimukset. Lisäksi sen on varmistettava, että henkilötietojen käsittelijän suorittamaa käsittelyä säännellään sopimuksella tai oikeudellisella asiakirjalla.